

Program wieloletni

„Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku”

Spis Treści:

Rozdział 1	Określenie przedmiotu działalności Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. Przesłanki do stworzenia Programu Wieloletniego „Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku”	3
	1. Geneza idei budowy Muzeum	3
	2. Misja Muzeum	4
	3. Najistotniejsze założenia wizji Muzeum	5
	4. Przedmiot Programu Wieloletniego „Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku”	6
	5. Założenia programowe Muzeum	6
	6. Przedmiot działalności Muzeum	8
	7. Teren Muzeum - stan formalno-prawny	9
Rozdział 2	Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w odniesieniu do działalności Muzeum	12
	1. Kontekst rynkowy	12
	2. Badania opinii publicznej na temat celowości budowy Muzeum	14
	3. Charakterystyka i prognoza liczebności zwiedzających	15
	4. Ekspercka ocena popytu	16
Rozdział 3	Cel główny i cele szczegółowe Programu wraz z określonymi wskaźnikami. Efekty realizacji Programu	18
	1. Cel ogólny	18
	2. Cel główny	18
	3. Cele szczegółowe	18
	4. Realizacja Programu	20
	5. Bezpośredni efekt realizacji Programu	20
	6. Sfera „zysku narodowego”	20
	7. Sfera „zysku społecznego”	20
	8. Sfera „zysku osobistego”	20
	9. Sfera „zysku ekonomicznego”	20
Rozdział 4	Określenie zgodności Programu ze „Strategią Rozwoju Kraju 2007-2015”, z innymi dokumentami strategicznymi oraz ze „Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego”	21
	1. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015	21
	2. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013	23
	3. Zasady spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz zasady zrównoważonego rozwoju	25
Rozdział 5	Priorytety oraz kierunki interwencji w zakresie terytorialnym, w tym w ujęciu wojewódzkim	27
	Strategia rozwoju Województwa Mazowieckiego	27
Rozdział 6	Struktura zarządzania systemem monitorowania w ramach Programu	29
	1. System monitorowania	29
	2. Nadzór zarządzającego Projektem	29
	3. Stała obecność na miejscu Inwestycji Inwestora i Zarządzającego Projektem	29
	4. Prawidłowa realizacja Programu	30
	5. Schemat organizacyjny sprawozdawczości	30
	6. Schemat przepływu informacji, danych i sprawozdań	31
Rozdział 7	Zasady aktualizacji Programu	32
Rozdział 8	Plan finansowy Programu	33
	1. Źródła finansowania realizacji Programu	33
	2. Kwota środków przeznaczonych na finansowanie realizacji Programu i jej podział	33
	3. Podstawy prawne opracowania	34
	4. Metody i podstawy obliczania planowanych kosztów robót budowlanych i prac projektowych	34
Rozdział 9	Podstawowe założenia systemu realizacji Programu	36
	Harmonogram realizacji Programu	38

Rozdział 1

Określenie przedmiotu działalności Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku. Przesłanki do stworzenia Programu Wieloletniego „Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku”

W przeddzień 90. rocznicy odzyskania niepodległości Fundacja Rodziny Józefa Piłsudskiego, zwana dalej „Fundacją”, realizując swój główny statutowy cel stworzenia miejsca pamięci związanego z życiem i działaniami Marszałka Józefa Piłsudskiego, oraz Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, wyrażając wolę utrwalenia zasług i wielkości Józefa Piłsudskiego, twórcy odrodzonej i wolnej Rzeczypospolitej, utworzyli Muzeum poświęcone Jego dokonaniom.

Muzeum Józefa Piłsudskiego, zwane dalej „Muzeum”, zostało powołane na podstawie zarządzenia Nr 40 Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie utworzenia i nadania statutu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku (Dz. Urz. MKiDN Nr 7, poz. 69).

Nowo powołanej placówce postawiono zadanie stworzenia kompleksu muzealnego i prowadzenia w nim działalności zgodnej z nadanym Statutem, aby w realny sposób wypełnić lukę istniejącą w sferze ochrony dziedzictwa narodowego. W symboliczny sposób wieńczyło to szesnaście lat starań Fundacji oraz wielu osób i środowisk.

1. Geneza idei budowy Muzeum

Muzeum w Belwederze, powołane po śmierci Marszałka Józefa Piłsudskiego na podstawie ustawy z dnia 4 stycznia 1936 r. o utworzeniu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Belwederze (Dz. U. Nr 4, poz. 27), zostało zniszczone podczas II wojny światowej. Dworek „Milusin” - dom rodzinny Marszałka w Sulejówku został ograbiony i zdewastowany w okresie Polski Ludowej. Od 1989 r. nie powstała placówka, która w sposób całościowy dokumentowałaby na tle epoki dokonania Józefa Piłsudskiego - człowieka, który całe swoje życie poświęcił idei służby, walki i pracy dla Polski. Nieprzerwanie od kilkunastu lat prowadzone są skuteczne działania, które dzięki zaangażowaniu Fundacji, Towarzystwa Przyjaciół Sulejówka, władz lokalnych Sulejówka oraz wielu stowarzyszeń i osób prywatnych zmierzają do wybudowania nowoczesnej placówki muzealnej i naukowej prezentującej pamiątki osobiste, państwowe, wojskowe, dokumenty, fotografie oraz filmy, dotyczące Józefa Piłsudskiego.

Inicjatywa utworzenia Muzeum spotkała się z powszechnym zainteresowaniem w Polsce oraz w aktywnych środowiskach Polonii na świecie.

Jednym z głównych celów Muzeum, poza nadrzędnym, który będzie pokazywać autentyczność miejsca tzw. „Enklawy historycznej” w Sulejówku i Dworku „Milusin” oraz wszelkich pamiątek związanych z Józefem Piłsudskim, jest przedstawienie unikalnego doświadczenia narodu polskiego w walce o niepodległość oraz w odbudowie własnej państwowości. Zamiarem Muzeum jest ukazanie roli i znaczenia Józefa Piłsudskiego w dziejach Polski, przedstawienie jego koncepcji politycznych oraz wpływu zwycięstwa w 1920 r. na kształt Europy Środkowo-Wschodniej oraz jej rozwój w pierwszej połowie XX wieku.

Koncepcja Muzeum zakłada prezentację szczególnych doświadczeń Polski i Polaków w walce o uniwersalne wartości ogólnoludzkie, narodowe, społeczne oraz cywilizacyjne, w szerokim kontekście europejskim i światowym, uwzględniającym losy innych narodów Europy Środkowo-Wschodniej oraz ich walkę o niepodległość i zachowanie tożsamości. Odzyskanie niepodległości przez Polskę oraz ukształtowany w wyniku wojny z bolszewicką Rosją ład wersalsko-ryski, miały przez ponad 20 lat decydujący wpływ na ówczesny kształt Europy i zachowanie pokoju światowego, którego zburzenie doprowadziło do wybuchu II wojny światowej.

2. Misja Muzeum

Misją Muzeum jest wszechstronne ukazanie bogatej biografii człowieka, patrioty, żołnierza i męża stanu. Upowszechnienie w społeczeństwie, szczególnie w młodym pokoleniu, wyznawanych przez Józefa Piłsudskiego wartości – dumy narodowej i postawy patriotycznej, poświęcenia w pracy i walce, szacunku dla polskich tradycji, tolerancji dla odmienności narodowych i religijnych oraz gotowości do współdziałania i współżycia z ludźmi innych przekonań w imię wartości nadrzędnych – wolności i niepodległości. Przedstawienie idei budowy nowoczesnego państwa, wyprzedzającego na wielu polach – społecznym, kulturowym, gospodarczym i naukowym „stare demokracje europejskie”, np. w kwestiach praw pracowniczych, praw kobiet, powszechnej edukacji, rozwoju nauki i techniki.

Muzeum zapewni również warunki dla badaczy, historyków, naukowców oraz uczniów i studentów, którzy korzystać będą z zaplecza naukowego działającego w Muzeum.

1) Józef Piłsudski – symbol narodowy

Józef Piłsudski jest jedną z najbardziej rozpoznawalnych polskich postaci historycznych XX wieku, czego dowodem są choćby liczne inicjatywy społeczne nazywania jego imieniem ulic i placów, szkół i uczelni, jednostek organizacyjnych, stowarzyszeń społecznych i organizacji pozarządowych oraz stawiania pomników i tablic pamiątkowych. Jego wyjątkowe dokonania stawiają go na pierwszych miejscach wśród postaci, które są naszą dumą narodową.

2) Sulejówek jako miejsce związane z Józefem Piłsudskim

Poza Belwederem i kryptą królewską na Wawelu, miejscem najbardziej kojarzącym się z Józefem Piłsudskim jest Sulejówek. Blisko czterohektarowy teren z Dworkiem „Milusin”, w którym mieszkał Marszałek – stanowiący dziś tzw. „Enklawę historyczną” – wpisany staraniem społeczności lokalnej w 1988 r. do rejestru zabytków jako *zespół willowy w Sulejówku, związany z pobytem i działalnością Marszałka Józefa Piłsudskiego, a także wielu wybitnych polityków dwudziestolecia międzywojennego*, nie jest dotąd wykorzystany dla upowszechniania wartości dla których Józef Piłsudski poświęcił swe życie. Lokalizacja Kompleksu Muzeum, zwanego dalej „Kompleksem Muzealnym”, w tym właśnie miejscu ma szczególne znaczenie i jest w sposób naturalny uzasadniona. Powstanie Muzeum na tym terenie jest zgodne z planami rozwojowymi miasta Sulejówek - zostało ujęte w „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Miasta Sulejówek do 2015 roku”, przyjętej uchwałą Nr 117/XXI/04 Rady Miasta z dnia 12 marca 2004 r.

3) **zabytki ruchome i pamiątki rodzinne związane z postacią Józefa Piłsudskiego**

W czasie II wojny światowej i w okresie PRL większość pamiątek związanych z osobą Józefa Piłsudskiego pozostałych w Belwederze i Sulejówku została rozgrabiona i zniszczona. Pozostałości są rozproszone w wielu miejscach w kraju i za granicą. Wyjątek stanowi – niezwyklej wartości – unikalna kolekcja kilku tysięcy pamiątek, zgromadzona przez rodzinę Józefa Piłsudskiego i Fundację, na którą składają się m. in. bezcenne eksponaty, symbole II Rzeczypospolitej, zbiór kilkuset oryginalnych rękopisów Józefa Piłsudskiego, fotografii, dokumentów państwowych oraz przedmioty osobiste należące do Marszałka i cudem uratowane podczas wojny.

4) **otwarcie Muzeum**

Otwarcie Muzeum planowane jest na rok 2016. Umożliwi to przygotowanie i uczestniczenie Muzeum w cyklu obchodów stuleci: Odzyskania Niepodległości, odrodzenia Wojska Polskiego, wznowienia polskiego parlamentaryzmu, zwycięskiej Bitwy Warszawskiej 1920 r. w obronie Europy.

5) **projekt architektoniczny**

Na podstawie przekazanych przez Fundację „Założeń koncepcyjnych do projektu architektonicznego kompleksu muzealnego” zostanie opracowana dokumentacja techniczna. Przygotowywane są założenia programowe ekspozycji głównej.

6) **działalność muzealna**

Obecnie Muzeum realizuje swą misję przez organizację i prezentację wystaw czasowych, wspieranie i koordynowanie badań naukowych, działalność wydawniczą, gromadzenie i zabezpieczanie pamiątek i zbiorów, podejmowanie i utrwalanie kontaktów ze świadkami i osobami chcącymi przekazać wspomnienia związane z Marszałkiem, popularyzowanie dziejów oręża polskiego wśród młodzieży.

3. **Najistotniejsze założenia wizji Muzeum**

- 1) utworzenie Muzeum w Sulejówku – skarbnicy wiedzy i pamięci o Józefie Piłsudskim jako symbolu naszego dziedzictwa narodowego - będzie ważnym punktem na kulturowej mapie Polski;
- 2) uratowanie historycznego miejsca w Sulejówku przed niewłaściwym zagospodarowaniem terenu;
- 3) stworzenie programu i ekspozycji muzealnej przedstawiającej Europie i światu unikalne doświadczenie odrodzenia państwa polskiego: zjednoczenia kilku dzielnic poddanych przez blisko 150 lat procesom wynaradawiania (germanizacji i rusyfikacji), unifikacji prawnej, kulturowej, gospodarczej itp., procesów państwowotwórczych odmiennych od dróg rozwoju większości państw europejskich;
- 4) stworzenie ośrodka naukowego zajmującego się studiami nad rolą i wkładem Józefa Piłsudskiego i jego współpracowników oraz współczesnych im pokoleń w walkę o niepodległość oraz w odbudowę Rzeczypospolitej, instytucji państwa polskiego i społeczeństwa obywatelskiego;

- 5) stworzenie nowoczesnego ośrodka edukacyjnego popularyzującego wiedzę historyczną, dokonania Józefa Piłsudskiego oraz pokoleń Polaków walczących o niepodległość i budujących fundamenty państwa polskiego;
- 6) zbudowanie niezależnej instytucji, współpracującej z polskimi oraz zagranicznymi organizacjami i stowarzyszeniami.

4. Przedmiot Programu Wieloletniego „Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku”

Zgodnie z celem powołania Muzeum, przedmiotem Programu Wieloletniego „Budowa Kompleksu Muzeum Józefa Piłsudskiego w Sulejówku”, zwanego dalej „Programem”, będzie przygotowanie i przeprowadzenie Inwestycji, mającej na celu utworzenie na terenie „Enklawy historycznej” w Sulejówku o powierzchni około 4 ha, Kompleksu Muzealnego. Inwestycja będzie obejmowała:

- 1) zaprojektowanie i budowę nowego budynku muzealno-edukacyjnego o powierzchni użytkowej około 5 000 m²;
- 2) zaprojektowanie i budowę ekspozycji stałej o powierzchni około 1 300 m²;
- 3) wyposażenie nowego budynku muzealno-edukacyjnego i zabytkowych budynków „Willa Bzów” i „Drewniak”;
- 4) rewaloryzację i adaptację dla potrzeb Kompleksu Muzealnego zabytkowego budynku „Drewniak” o powierzchni użytkowej około 227 m²;
- 5) rewaloryzację i adaptację dla potrzeb Kompleksu Muzealnego zabytkowego budynku „Willa Bzów” o powierzchni użytkowej około 300 m². Budynek wielofunkcyjny - czasowo siedziba biblioteki naukowej;
- 6) odtworzenie terenów zabytkowej „Enklawy historycznej”, w tym rewitalizację lasu, stworzenie parku – około 1 ha, odtworzenie ogrodu – około 2,5 ha;
- 7) odtworzenie oryginalnego wyposażenia i wystroju wnętrza Dworku „Milusin”.

Program będzie realizowany w latach 2011 – 2016.

5. Założenia programowe Muzeum:

- 1) utworzenie na terenie „Enklawy historycznej” Kompleksu Muzealnego składającego się z nowego budynku muzealno-edukacyjnego mieszczącego m. in. ekspozycję stałą i wystawy czasowe, zaplecze oświatowe, salę kinowo-konferencyjną, zapewniającego warunki do funkcjonowania nowoczesnego i atrakcyjnego Muzeum, oraz zabytkowych budynków: Dworek „Milusin”, „Willa Bzów” i „Drewniak” wraz z przyległym do nich ogrodem i parkiem;
- 2) zbudowanie ekspozycji stałej, która umożliwi ukazanie przeszłości i kształtowanie szacunku dla historii i tradycji, dzięki wykorzystaniu nowoczesnych form wyrazu, stanowiących przestrzeń do intelektualnego i emocjonalnego przeżywania przeszłości, przez:
 - a) przedstawienie biografii Józefa Piłsudskiego w szerokim kontekście historycznym, na tle epoki. Ścieżki narracji obejmować będą: losy narodu po klęsce Powstania Styczniowego, losy zesłańców syberyjskich, kształtowanie się nowych polskich ugrupowań politycznych i różnorodnych dróg walki o niepodległość, czyn zbrojny Polaków

podczas I wojny światowej, walkę o Niepodległość i granice Rzeczypospolitej, wojnę z bolszewicką Rosją, budowę zrębów nowoczesnego państwa (gospodarka, armia, administracja, prawodawstwo, infrastruktura, kultura, oświata, nauka, itd.),

- b) wprowadzenie konwencji narracyjnej łączącej oryginalne eksponaty z ikonografią, rekonstrukcją i scenografią; prowadzenie narracji w nowoczesnej przestrzeni muzealnej z wykorzystaniem współczesnych technik prezentacyjnych (multimedia, światło, dźwięk, cyberprzestrzeń),
 - c) użycie ideowego i patriotycznego przekazu narracji muzealnej,
 - d) wykorzystanie nowoczesnych form wyrazu i opisu przeszłości w celu budowania relacji między prezentowanymi wydarzeniami a zwiedzającymi w sposób interaktywny,
 - e) zastosowanie formy dynamicznej, twórczej, przekazującej wiedzę przez kształtowanie emocji zwiedzających,
 - f) prezentowanie otwartości w rozumieniu swobodnej wymiany myśli, prezentacji nurtów ideowych, problemów i dylematów polskiego życia na przełomie XIX i XX wieku,
 - g) wykorzystanie wiedzy i kompetencji naukowej z zachowaniem czytelności przekazu oraz zasady „stopniowania trudności” odpowiednio do poziomu zwiedzających;
- 3) ulokowanie zaplecza muzealnego w dawnym budynku Adiutantury Naczelnego Wodza „Willa Bzów”, stanowiącym do 1939 r. siedzibę *Fundacji Pomocy Wdów i Sierot po poległych Żołnierzach*;
 - 4) ulokowanie zaplecza administracyjnego Kompleksu Muzealnego i Fundacji w budynku „Drewniak”, zakupionym w 1921 r. przez Aleksandrę Piłsudską;
 - 5) przywrócenie i zachowanie dla przyszłych pokoleń wyjątkowej wartości jaką ma Dworek „Milusin” - dar żołnierza polskiego dla Naczelnego Wodza. Ukazanie nastroju autentycznego, skromnego wnętrza, pełnego pamiątek osobistych po Józefie Piłsudskim i jego rodzinie, stanowiącego bezcenną wartość dla historii i kultury polskiej. Odtworzenie wyposażenia i wystroju wnętrza domu rodzinnego Józefa Piłsudskiego nastąpi na podstawie archiwalnych dokumentów, fotografii oraz relacji córki Marszałka oraz przez ekspozycję przedmiotów osobistych należących do Marszałka Piłsudskiego i jego rodziny;
 - 6) zachowanie unikalnego, oryginalnego i zabytkowego terenu bez ingerencji. Stworzenie właściwej relacji między nowoczesnym budynkiem muzealno-edukacyjnym a strefą historyczną z autentycznym Dworkiem „Milusin”. Ukazanie postaci Józefa Piłsudskiego we wszystkich aspektach jego życia i pracy;
 - 7) ukazanie wielofunkcyjności Muzeum, jako miejsca pamięci, nauki, oświaty, kultury i odpoczynku wyrażającej się w kompleksowym i wieloaspektowym ukazywaniu przeszłości;
 - 8) stworzenie nowoczesnego wizerunku muzeum jako propozycji atrakcyjnego spędzania wolnego czasu;
 - 9) zapewnienie integralności w powiązaniu z innymi miejscami pamięci narodowej oraz obiektami tworzonego parku kulturowego „Wrota Bitwy Warszawskiej 1920 r.”

Realizowane wystawy czasowe stanowić będą:

- 1) forum prezentacji problemów i zagadnień szczegółowych, regionalnych i narodowych aspektów epoki;
- 2) forum wymiany idei, myśli i sztuki.

Skala Kompleksu Muzealnego wynika z:

- 1) międzynarodowej i narodowej rangi przekazu ekspozycji stałej;
- 2) wielkości „Enklawy historycznej” i ilości zlokalizowanych na niej zabytkowych budynków oraz jego zasięgu oddziaływania, charakteru i lokalizacji;
- 3) muzealnych wymogów wystawy narracyjnej, prezentowanej w szerokim kontekście chronologicznym, geograficznym i kulturowym;
- 4) konieczności zapewnienia zróżnicowanych programów edukacyjnych (np. dla dzieci, młodzieży i dorosłych), kulturowych (np. wystawy czasowe, w tym wystawy „stulecia”, filmy) oraz naukowych (np. badania, konferencje, seminaria); zapewnienia miejsca do atrakcyjnego spędzania czasu;
- 5) względów technicznych i logistycznych;
- 6) prognozowanej liczby zwiedzających.

6. Przedmiot działalności Muzeum

Zgodnie ze Statutem celem działalności Muzeum jest przedstawienie postaci Józefa Piłsudskiego na szerokim tle historycznym, kulturowym i społecznym epoki oraz przekazanie i upowszechnianie reprezentowanych przez niego wartości i tradycji idei niepodległościowych, idei Rzeczypospolitej i budowy państwa.

Cel ten będzie realizowany przez kontakt i dialog z odbiorcami, z uszanowaniem ich różnorodnej osobowości, a czasem odrębnego punktu widzenia. W ten sposób Muzeum powinno stać się stałym punktem odniesienia do postaci Józefa Piłsudskiego dla szerokich warstw społeczeństwa.

Muzeum realizuje te cele w szczególności przez:

- 1) gromadzenie zabytków i wszelkich pamiątek materialnych i niematerialnych, związanych z Józefem Piłsudskim i jego epoką;
- 2) nabywanie i uzupełnianie wyżej określonych pamiątek i zbiorów;
- 3) katalogowanie i naukowe opracowywanie zgromadzonych zbiorów;
- 4) przechowywanie i gromadzenie zbiorów, w warunkach zapewniających im właściwy stan zachowania i bezpieczeństwo, oraz w sposób umożliwiający dostęp do nich w celach naukowych;
- 5) zabezpieczenie i konserwację zbiorów;
- 6) użyczanie i przyjmowanie w depozyt zbiorów zgodnie z obowiązującymi przepisami;
- 7) umożliwianie korzystania ze zgromadzonych zbiorów przez ich udostępnianie szerokiej publiczności, prowadzenie działalności wystawienniczej i organizowanie wystaw stałych i czasowych;
- 8) udostępnianie zbiorów dla celów edukacyjnych i naukowych;
- 9) prowadzenie działalności edukacyjnej;
- 10) inicjowanie zainteresowania historią i dziedzictwem narodowym, zwłaszcza okresem odzyskania niepodległości i kształtowania państwowości, upowszechnianie wartości, które przekazuje, oraz wspieranie wszelkich działań w tym zakresie;

- 11) inspirowanie i prowadzenie działalności popularyzatorskiej oraz współpracę z instytucjami edukacyjnymi, w zakresie objętym swoją działalnością;
- 12) podejmowanie oraz inicjowanie prac badawczych dla ustalenia i weryfikacji prezentowanych przez Muzeum informacji;
- 13) ustanawianie stypendiów, nagród i wyróżnień;
- 14) organizowanie lub współorganizowanie zjazdów, konferencji, seminariów, spotkań, uroczystości, związanych z zakresem działalności, w kraju i za granicą;
- 15) organizowanie lub współorganizowanie koncertów, przedstawień, pokazów filmowych i multimedialnych;
- 16) prowadzenie biblioteki;
- 17) prowadzenie działalności wydawniczej, w tym opracowywanie, publikowanie i rozpowszechnianie wydawnictw, z zakresu swojej działalności;
- 18) zapewnianie właściwych warunków zwiedzania oraz korzystania ze zbiorów i zgromadzonych informacji.

Ponadto Muzeum będzie realizować swoje cele przez współpracę z polskimi i zagranicznymi instytucjami kultury, edukacyjnymi oraz naukowymi, organami administracji rządowej i samorządowej, organizacjami pozarządowymi, mediami, a także osobami fizycznymi i prawnymi oraz jednostkami organizacyjnymi nieposiadającymi osobowości prawnej.

7. Teren Muzeum – stan formalno-prawny

Muzeum posiada prawo dysponowania nieruchomością na cele budowlane w formie ustanowionego nieodpłatnego i nieograniczonego w czasie prawa użytkowania oraz umowy poddzierżawy.

Teren „Enklawy historycznej”, na którym realizowana będzie budowa Kompleksu Muzealnego, podzielić można na dwie kategorie:

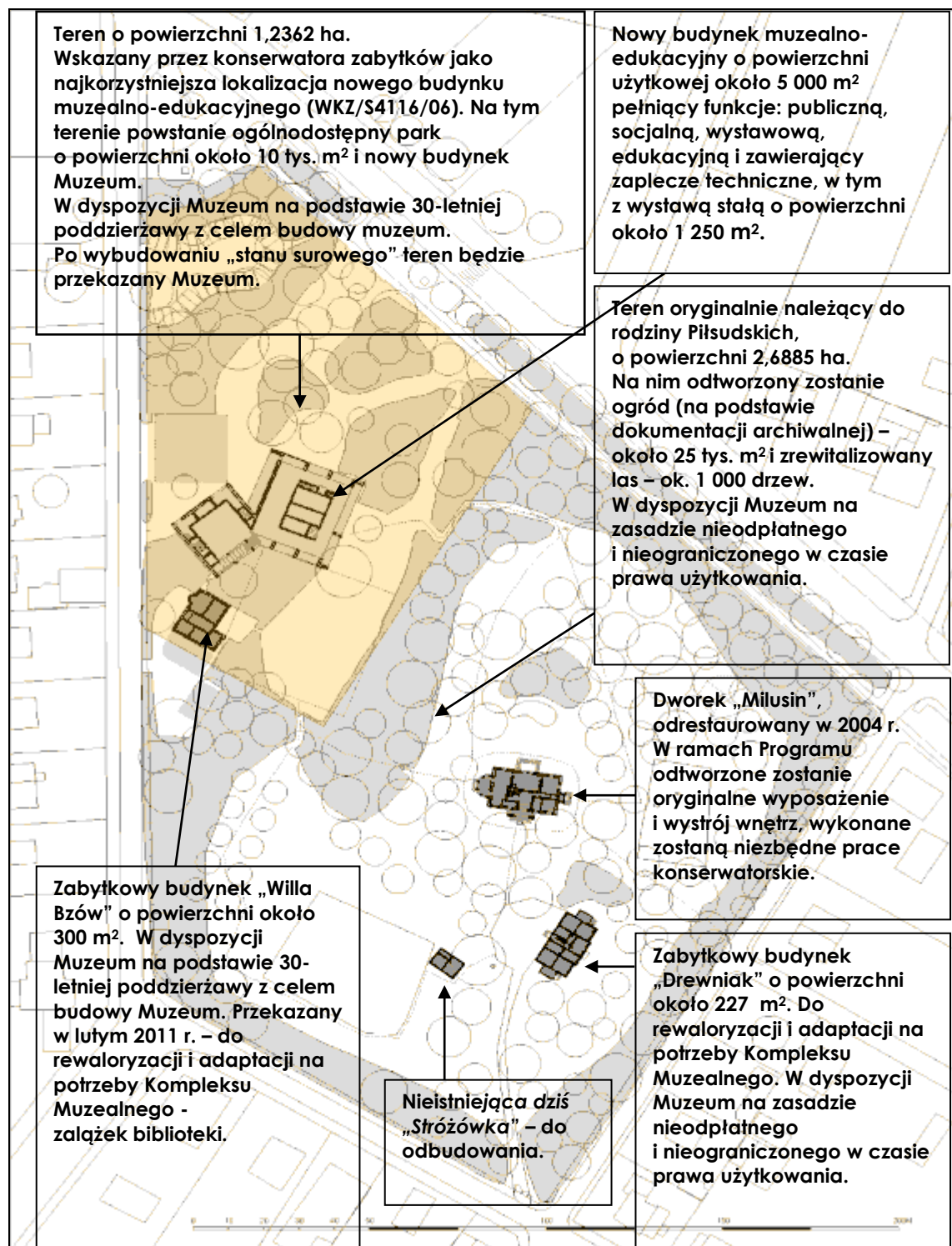
- 1) Pierwszą stanowią grunty należące uprzednio do rodziny Piłsudskich, będące własnością Fundacji, tj. działki o numerach ewidencyjnych 54/1, 54/2, 55, 57/3, 56/1, 56/2, 56/3, o łącznej powierzchni 2,6885 ha, na których zlokalizowane są dwa zabytkowe budynki - Dworek „Milusin” i „Drewniak”. Fundacja ustanowiła na tych nieruchomościach nieodpłatne i nieograniczone w czasie prawo użytkowania na rzecz Muzeum, polegające na korzystaniu z tych nieruchomości w celu prowadzenia przez Muzeum działalności statutowej oraz przygotowania, przeprowadzenia i eksploatacji uzgodnionych inwestycji. Umowa o ustanowienie prawa użytkowania została podpisana w dniu 17 lipca 2009 r. w formie aktu notarialnego, repertorium A nr 19361/2009;
- 2) Drugą stanowią grunty będące własnością Gminy Sulejówek, tj. działki o numerach ewidencyjnych 57/1 i 57/2, o łącznej powierzchni 1,2362 ha, na których zlokalizowany jest zabytkowy budynek „Willa Bzów”. Na tym terenie zbudowany będzie nowy budynek muzealny. W czerwcu 2007 r. teren ten został oddany Fundacji w trzydziestoletnią dzierżawę (akt notarialny, repertorium A nr 2351/2007) z przeznaczeniem na włączenie do Kompleksu Muzealnego i intencją zbycia przedmiotu dzierżawy na rzecz dzierżawcy po wybudowaniu nowego budynku w stanie surowym. Fundacja oddała dzierżawiony przez siebie teren w poddzierżawę Muzeum, na warunkach dzierżawy - umowa poddzierżawy z dnia 17 sierpnia 2009 r.

Intencją Gminy Sulejówek i Fundacji jest przeniesienie na Muzeum prawa własności powyższych gruntów, tak aby Muzeum stało się właścicielem całej nieruchomości.

W efekcie realizacji pełnego zakresu Inwestycji, zgodnie z przyjętymi założeniami, powstanie pierwsze w Polsce Muzeum Józefa Piłsudskiego, wykorzystujące nie tylko zabytkowy teren i budynki związane z postacią Marszałka, zaadaptowane na cele kulturalne i edukacyjne, ale także nowoczesny budynek muzealno-edukacyjny z dostosowaną do wymogów współczesnego odbiorcy ekspozycją stałą, uzupełnioną o unikalną kolekcję kilku tysięcy pamiątek, z odpowiednim zapleczem edukacyjnym, badawczym i socjalnym, oferujące również atrakcyjne miejsce spędzania wolnego czasu.

Stworzony zostanie obiekt kultury o znaczeniu ogólnopolskim i międzynarodowym, w celu zachowania przed zniszczeniem oraz w celu pielęgnowania, bezcennego z punktu widzenia historii, fragmentu naszego narodowego dziedzictwa, upowszechniania dóbr kultury, zwiększenia dostępu do edukacji i kultury oraz umacniania tożsamości narodowej.

Teren „Enklawy historycznej”, na którym będzie realizowana Inwestycja

Cały teren 3,9247 ha – wg wypisów z Ksiąg Wieczystych.

Całość wpisana w 1988 r. do rejestru zabytków pod numerem (A-1348) jako zespół willowy w Sulejówku związany z pobytem i działalnością Marszałka Józefa Piłsudskiego, a także wielu wybitnych polityków dwudziestolecia międzywojennego.

Rozdział 2

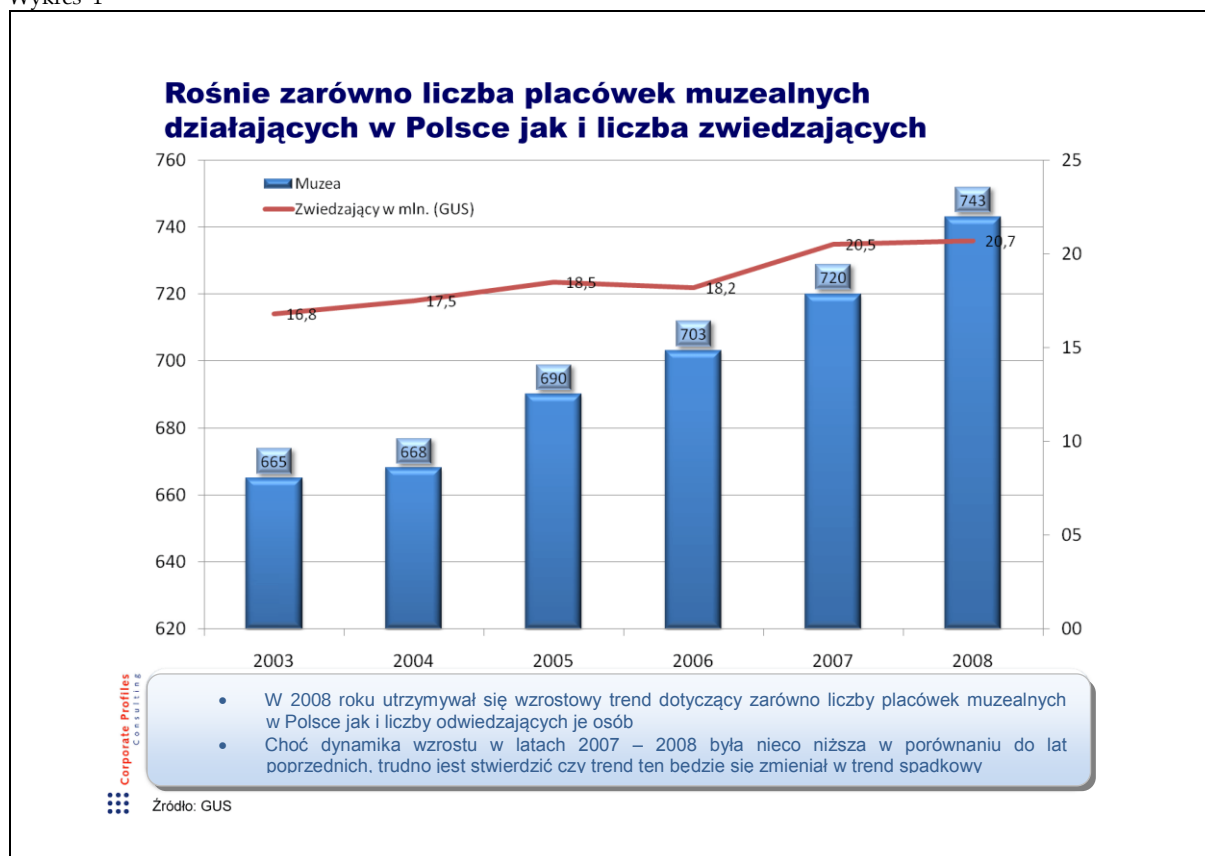
Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej w odniesieniu do działalności Muzeum

1. Kontekst rynkowy¹

Polski rynek kulturalny staje się coraz bardziej urozmaicony. Konsumenci mogą wybierać spośród szerokiej oferty kierowanej do różnych grup docelowych. Jednocześnie powoli zaczyna rosnąć konsumpcja kultury. Zaczyna znikać bariera finansowa dostępu do kultury. Liczba gospodarstw domowych, które musiały w 2007 r. zrezygnować z powodów finansowych z wyjścia na imprezy kulturalne zmalała w stosunku do 2005 r. o ponad 3%. Choć 29% gospodarstw ciągle deklaruje, że ze względów finansowych musiała zrezygnować z zakupu książki, w stosunku do 2005 r. liczba ta spadła o ok. 10%². Wydaje się, że wybór pomiędzy spędzaniem wolnego czasu w sposób pasywny lub aktywny zależy od indywidualnych preferencji konkretnego odbiorcy.

Takie otoczenie rynkowe zaczyna aktywizować muzea, które także starają się zachęcić jak największą liczbę zwiedzających. Potwierdza to systematyczny wzrost liczby powstających muzeów i osób je odwiedzających.

Wykres 1

¹ Na podstawie Projektu doradczego „Analiza popytu na Muzeum Józefa Piłsudskiego” wykonanego przez Corporate Profiles Consulting w sierpniu 2008 r. oraz aktualizacji z maja 2009 r.

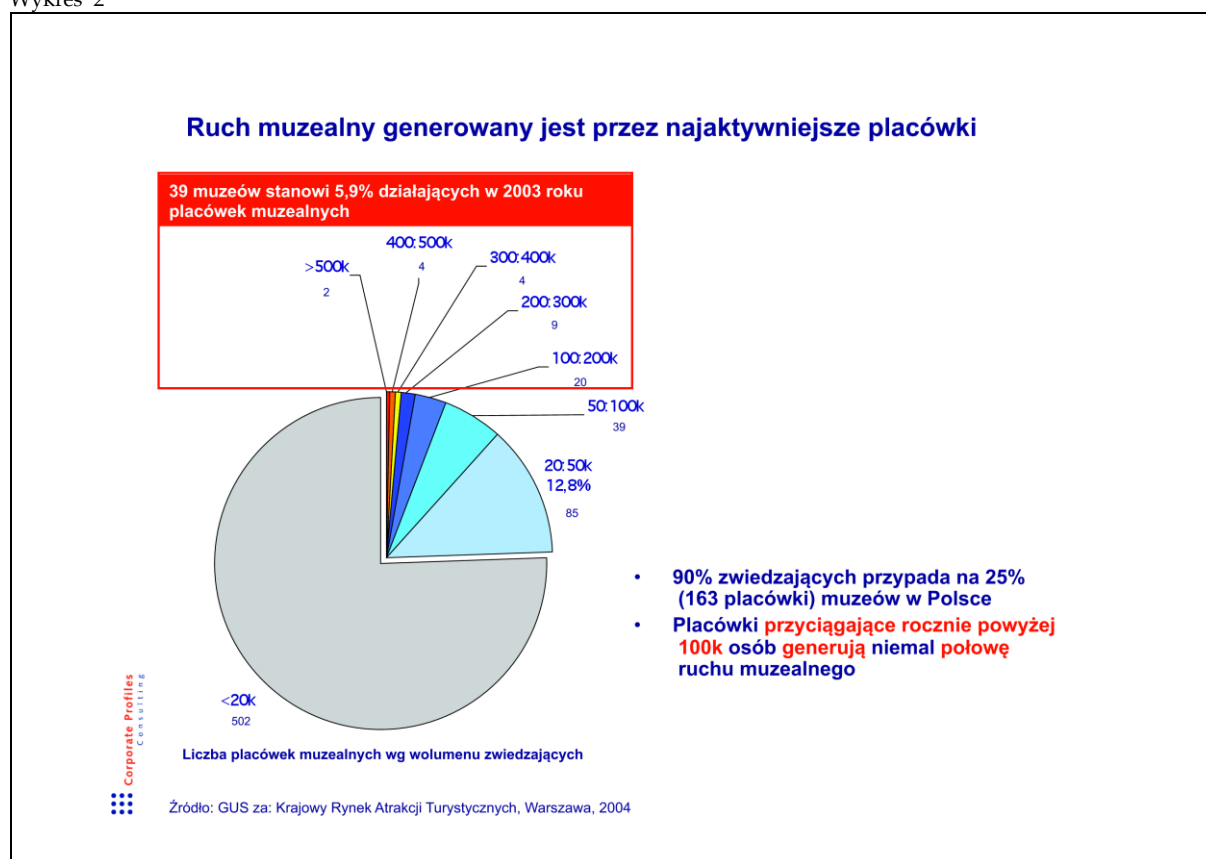
² Źródło: Diagnoza Społeczna 2007, Rada Monitoringu Społecznego, Warszawa, 2007 r.

Dynamika popytu i podaży na rynku muzealnym jest względnie stabilna. Rynek powoli i systematycznie rośnie. W latach 2003 – 2006 liczba placówek muzealnych wzrosła o 5,7% (do 703), liczba zwiedzających o 7,8% (do 18,2 mln). W latach 2006 – 2008 nastąpił kolejny wzrost liczby placówek muzealnych - o 5,7% (do 743), a liczby zwiedzających o 13,7% (do 20,7 mln). Polski rynek muzealny rośnie nieco szybciej niż rynek europejski.

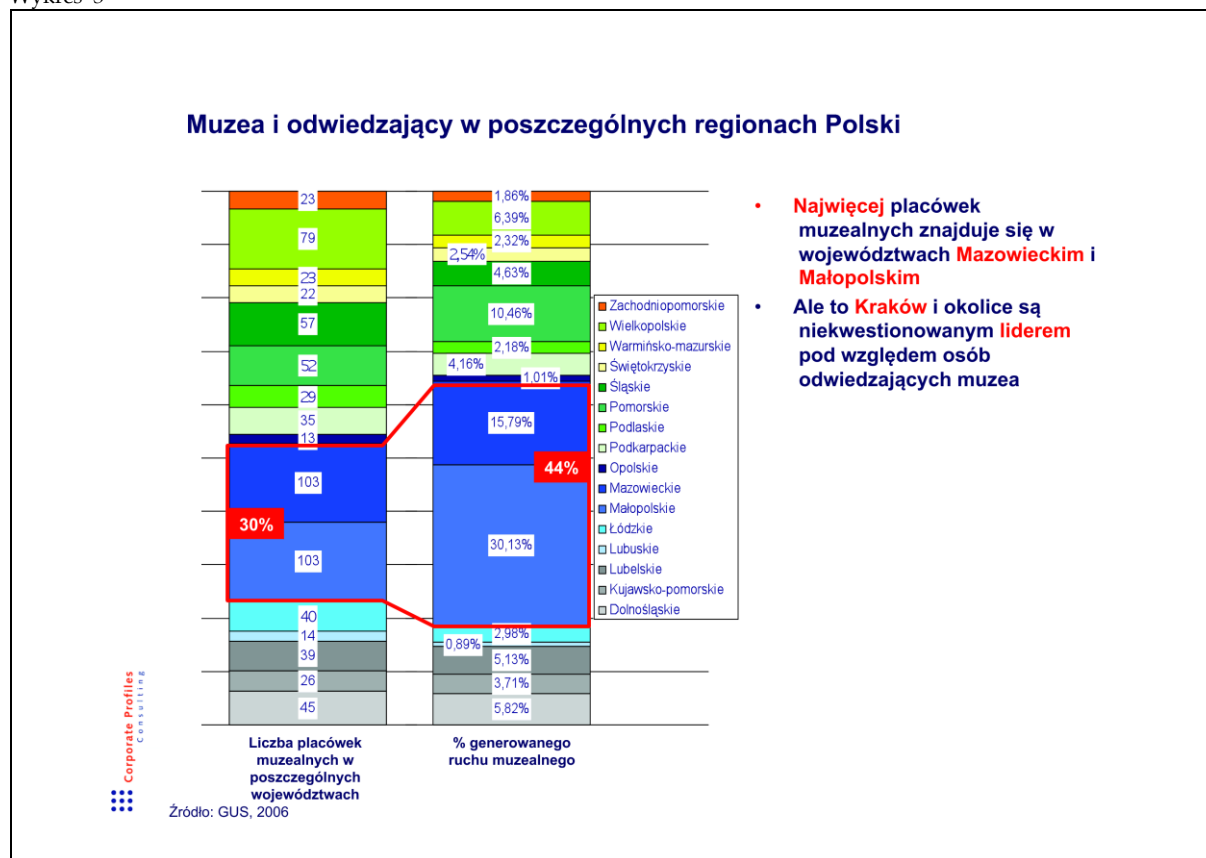
W analogicznym okresie w krajach Europy Zachodniej wzrost liczby odwiedzających wynosił 6,4%. Według tego samego źródła wskaźnik odwiedzalności (liczba odwiedzających na mieszkańca) w 2007 r. w Polsce był o 20% niższy niż w krajach Europy Zachodniej (0,49 do 0,59). Może to znaczyć, że polski rynek muzealny będzie w najbliższych latach utrzymywał tendencję wzrostową.

Dla przeciętnego Polaka wyjście do muzeum jest zajęciem angażującym, formą aktywnego spędzania wolnego czasu. Porównywane jest z wyjściem do teatru, opery, ale też do kina. Stereotypowy obraz polskiego muzeum w oczach konsumentów jest zdecydowanie negatywny. Przeciwnieństwem takiego tradycyjnego obrazu jest wizerunek muzeum nowoczesnego, które daje zwiedzającym możliwość wejścia w interakcję z wystawą, wrażenie przeniesienia się w czasie.

Wykres 2

Działające w Polsce muzea odnotowujące ponad 100 tys. zwiedzających rocznie to najaktywniejsze placówki w kraju. Wydaje się jednak, że wynik ten osiągnięty jest dzięki stosunkowo prostym metodom. Atrakcją dla zwiedzających może być samo nazwisko osoby, której poświęcone jest muzeum, jej wszechstronne zainteresowania będące pretekstem do urozmaicania ekspozycji, ale też specyficzny potencjał muzeum związany z jego lokalizacją, autentyczność prezentowanej ekspozycji oraz dodatkowe imprezy, które się tam odbywają.

Wzrost liczby zwiedzających muzea jest generowany przede wszystkim przez zorganizowane grupy zwiedzające muzea w ramach wycieczek oraz dzięki wejściom bezpłatnym. Udział młodzieży szkolnej w ogólnej liczbie zwiedzających pozostaje na stałym poziomie i wynosi średnio 33% ogółu.

Polskie muzea stają się coraz bardziej atrakcyjne, chociaż interaktywne formy zwiedzania wydają się być w tej chwili zarezerwowane głównie dla zorganizowanych na otwartych przestrzeniach tematycznych muzeów etnograficznych.

Badania rynkowe potwierdzają, że muzeom wykorzystującym nowoczesne techniki ekspozycyjne (np. Muzeum Powstania Warszawskiego) łatwiej jest przyciągać dużą liczbę zwiedzających, aniżeli placówkom małym, stosującym tradycyjne techniki narracji. Ważne znaczenie ma również oferta dodatkowa, a także integralność z innymi obiektami kultury i wypoczynku, które mogą stać się powodem odwiedzin rodziny bądź klasy szkolnej.

2. Badania opinii publicznej na temat celowości budowy Muzeum³

Na podstawie przeprowadzonych badań 60% respondentów oceniło powołanie Muzeum jako atrakcyjne, 58% deklaruje, że odwiedziłoby takie Muzeum. Ponad połowa badanych oceniła pomysł jako atrakcyjny i zadeklarowała chęć jego odwiedzenia.

³ Badania ilościowe i jakościowe przeprowadzone przez IQS and QUANT Group, w lipcu 2008 r.

Tylko 13% respondentów uznało pomysł za nieatrakcyjny, a 12% nie wyraziło chęci odwiedzenia placówki. Bariery wynikały głównie z kontrowersji, jakie budzi osoba Marszałka i obaw związanych z nieobiektywnym charakterem ekspozycji.

Osoby, które oceniły pomysł utworzenia Muzeum jako atrakcyjny i które zadeklarowały chęć jego odwiedzenia, to głównie osoby w wieku 18-24 i 46-64 lat, a około 60% z nich ma wyższe wykształcenie.

Rozkład osób oceniających pomysł jako atrakcyjny jest równy z rozkładem populacyjnym także pod względem lokalizacji miejsca zamieszkania respondentów. Z racji lokalizacji (Sulejówek, około 15 km od centrum Warszawy) duża liczba osób zainteresowanych utworzeniem Muzeum to osoby mieszkające w Warszawie.

Taki wynik badania oznacza, że Muzeum jest oceniane jako atrakcyjne i ciekawe do odwiedzenia przez mieszkańców wszystkich miast, w których przeprowadzone było badanie.

Respondenci oczekują ekspozycji ukazującej postać Józefa Piłsudskiego w szerszym kontekście epoki, w której żył i pracował, tj. na tle historycznym (przełomowych momentów związanych z historią Polski, dokumentów, innych postaci historycznych tamtego okresu, etc.) oraz społeczno-kulturalnym odnoszącym się do II Rzeczypospolitej.

Badania wskazują również, że otoczenie Muzeum – park i ogród, umożliwiające odpoczynek w trakcie zwiedzania, aranżacja części wystawy na zewnątrz, kawiarnia, kino, czytelnia oraz nowoczesna, przystępna ekspozycja wykorzystująca interaktywne rozwiązania przez poczucie cofnięcia się w czasie do okresu Polski Niepodległej – są spełnieniem oczekiwań współczesnego widza wobec nowoczesnego Muzeum.

Tworzony w podwarszawskim Sulejówku Kompleks Muzealny z Dworkiem „Milusin” i pozostałymi zabytkowymi budynkami, usytuowany na terenie „Enklawy historycznej” o powierzchni ok. 4 ha daje możliwość atrakcyjnej dla zwiedzających aranżacji.

3. Charakterystyka i prognoza liczebności zwiedzających⁴

Na podstawie dostępnych danych – w zleconej ekspertyzie – oszacowano pięć grup docelowych nowego przedsięwzięcia:

- 1) **tzw. „konsumenci kultury”** – to osoby deklarujące odwiedzanie Muzeum co najmniej raz w ciągu 12 miesięcy poprzedzających badanie. Grupa ok. 6% Polaków w wieku 15-75 lat, 1,8 miliona osób, z których 370 tysięcy mieszka w województwie mazowieckim;
- 2) **dzieci i młodzież szkolna** – przy założeniu, że w każdej szkole potencjalnie znajdują się dwie klasy o profilu historycznym (zainteresowane, z racji programu nauczania, tematyką związaną z Józefem Piłsudskim i jego epoką), liczące średnio 25 uczniów – daje to liczbę: 1,88 miliona uczniów rocznie, z czego 231,9 tysięcy mieszka w województwie mazowieckim. Liczona w analogiczny sposób liczba potencjalnych zwiedzających ze szkół, których patronem jest Józef Piłsudski to 11,2 tysięcy uczniów, z czego około 3 tysiące to osoby z województwa mazowieckiego;

⁴ Na podstawie Projektu doradczego „Analiza popytu na Muzeum Józefa Piłsudskiego” wykonanego przez Corporate Profiles Consulting w sierpniu 2008 r. oraz aktualizacji z maja 2009 r.

- 3) **tzw. „miejscy rodzice”** – to osoby mieszkające w miastach powyżej 100 tysięcy mieszkańców, mający dzieci w wieku 7 lat lub starsze. Jest to grupa ok. 8,4% Polaków w wieku 15–75 lat, co daje 2,5 miliona osób, z których 435 tysięcy mieszka w województwie mazowieckim;
- 4) **turyści zagraniczni** – w 2004 r. 726 tysięcy turystów zagranicznych deklarowało chęć odwiedzenia miejsc związanych z historią i kulturą Polski, zlokalizowanych poza dużymi miastami. Zakładając szacowany 4% wzrost liczby turystów, w 2010 r. było to około 900 tysięcy osób;
- 5) **odbiorcy wystaw czasowych** – wystawę czasową zorganizowaną w 2005 r. w Dworku „Milusin” przez Fundację odwiedziło ok. 7,5 tysięcy osób. Przy założeniu wzrostu odwiedzalności o 33% i organizowaniu dwóch wystaw rocznie daje to ok. 20 tysięcy osób.

Wyniki analiz wskazują, że wystawy plenerowe zorganizowane przez Muzeum w 2010 r., tj.: „75. rocznica śmierci Marszałka” w Warszawie i Wrocławiu, „Wojna światów 1920” z okazji 90. rocznicy Bitwy Warszawskiej zlokalizowana na Krakowskim Przedmieściu w Warszawie, oraz objazdowa wystawa „Wolność, Granice, Moc, Szacunek”, która odwiedziła osiem miast w Polsce, mogło obejrzeć w sumie około miliona osób.

4. Ekspercka ocena popytu⁵

Według przeprowadzonych badań i opinii ekspertów koncepcja utworzenia Muzeum doskonale wpisuje się w oczekiwania rynku. Będzie ono atrakcyjnym obiektem kultury dla osób z Warszawy i z innych regionów Polski.

Dostępne dane pozwalają ocenić popyt na dwa sposoby:

- 1) na podstawie założonych wskaźników realizacji wśród wyestymowanych grup docelowych;
- 2) na podstawie dedykowanych badań.

Na podstawie oszacowanych wielkości grup docelowych i przy założeniu niskich, realnych wskaźników realizacji otrzymujemy liczbę około 155 tysięcy zwiedzających rocznie (tabela 1).

⁵ Na podstawie Projektu doradczego „Analiza popytu na Muzeum Józefa Piłsudskiego” wykonanego przez Corporate Profiles Consulting w sierpniu 2008 r. oraz aktualizacji z maja 2009 r.

Tabela 1

	Grupa docelowa	Liczebność	Wskaźnik		
Dane ogólnopolskie (z wyłączeniem woj. Mazowieckiego)	Konsumenci kultury	1 430 000	1,0%	1,5%	2,0%
			14 300	21 450	28 600
	Miejscy rodzice	2 065 000	1,0%	1,5%	2,0%
			20 650	30 975	41 300
	Uczniowie	1 668 000	1,0%	1,5%	2,0%
			16 680	25 020	33 360
Uczniowie szkół patronackich	8 200	25%	50%	75%	
		2 050	4 100	6 150	
Podsuma:			53 680	81 545	109 410
Woj. Mazowieckie	Konsumenci kultury	370 000	5%	10%	15%
			18 500	37 000	55 500
	Miejscy rodzice	435 000	5%	10%	15%
			21 750	43 500	65 250
	Uczniowie	232 000	10%	20%	30%
			23 200	46 400	69 600
Uczniowie szkół patronackich	3 000	50%	75%	90%	
		1 500	2 250	2 700	
Podsuma:			64 950	129 150	193 050
Turyści zagraniczni		850 000	2%	5%	10%
			17 000	42 500	85 000
Wystawy czasowe		20 000	20 000	20 000	20 000
Suma:			155 630	273 195	407 460

Badanie ilościowe zostało przeprowadzone na próbie miejskiej (miasta powyżej 100 tysięcy mieszkańców) wśród osób, które deklarowały, że przynajmniej raz w roku chodzą do muzeów kupując bilet. Na podstawie badania TGI liczbę tę można oszacować na około 1,1 miliona osób. 50% z nich jest zainteresowane nowym muzeum i deklaruje chęć jego odwiedzenia. Przy założeniu wskaźnika realizacji na poziomie 20% otrzymujemy liczbę 108,8 tysięcy osób (tabela 2). Poniższa estymacja nie uwzględnia młodzieży szkolnej i turystów zagranicznych (patrz: tabela 1), wynoszącej przy założeniu ostrożnych szacunków ok. 80 tysięcy osób.

Tabela 2

	Liczebność	Wskaźnik		
		20,0%	50,0%	100,0%
Dane ogólnopolskie (z wyłączeniem woj. Mazowieckiego)	406260	81 252	203 130	406 260
Woj. Mazowieckie	137740	27 548	68 870	137 740
Suma:		108 800	272 000	544 000

Prognoza potencjalnej liczby odwiedzających, zarówno na podstawie założonych grup docelowych, jak i przeprowadzonych badań, pozwala stwierdzić, że przy założeniu ostrożnych wskaźników, będzie oscylować pomiędzy 155 a 180 tysięcy osób rocznie – co oznacza 0,08% udziału w rynku.

Cel ten będzie można osiągnąć pod warunkiem pełnego wykorzystania potencjału miejsca, jakim jest teren „Enklawy historycznej” z Dworkiem „Milusin” w Sulejówku.

Dla potrzeb projektowych przyjęto bardzo zachowawcze założenie 100 tysięcy odwiedzin rocznie, z czego 30% stanowić będą uczniowie.

Rozdział 3

Cel główny i cele szczegółowe Programu wraz z określonymi wskaźnikami. Efekty realizacji Programu

1. **Celem ogólnym** jest zwiększenie atrakcyjności Polski oraz Mazowsza przez budowę nowoczesnej instytucji muzealnej, będącej jednocześnie ośrodkiem edukacyjno-badawczym o znaczeniu ponadregionalnym.
2. **Celem głównym Programu** jest stworzenie obiektu kultury, umacniającego naszą tożsamość narodową, upowszechniającego wiedzę o dziejach ojczystych i uchronienie przed zniszczenia „Enklawy historycznej,” bezcennego z historycznego punktu widzenia, fragmentu naszego narodowego dziedzictwa.
3. **Cele szczegółowe będące wypełnieniem celu głównego:**
 - 1) budowa nowego budynku muzealno-edukacyjnego;
 - 2) budowa ekspozycji stałej;
 - 3) rewaloryzacja i adaptacja dla potrzeb Muzeum zabytkowego budynku „Willa Bzów”;
 - 4) rewaloryzacja i adaptacja dla potrzeb Muzeum zabytkowego budynku „Drewniak”;
 - 5) rewitalizacja lasu;
 - 6) stworzenie parku;
 - 7) odtworzenie ogrodu;
 - 8) odtworzenie oryginalnego wyposażenia i wystroju wnętrz Dworku „Milusin”, udostępnienie zbiorów pamiątek;
 - 9) realizacja statutowych celów Muzeum przez gromadzenie, opracowywanie i udostępnienie zabytków i zbiorów, prowadzenie działalności naukowej i edukacyjnej, stworzenie biblioteki, prowadzenie działalności wydawniczej, organizacja wystaw czasowych i plenerowych, itp.

Tabela 3 Wskaźniki realizacji projektu

cel główny	wskaźnik	sposób mierzenia	wartość bazowa 2009	wartość docelowa 2016
Stworzenie obiektu kultury o znaczeniu międzynarodowym i ogólnopolskim, i uchronienie od zniszczenia „Enklawy historycznej”, bezcennej z punktu widzenia historii, fragmentu naszego narodowego dziedzictwa oraz stworzenie obiektu kultury, umacniającego naszą tożsamość narodową, upowszechniającego wiedzę o dziejach ojczystych.	Kompleks Muzealny	dokumentacja techniczna	0	1

cele szczegółowe	wskaźnik	sposób mierzenia	wartość bazowa 2009	wartość docelowa 2016
budowa nowego budynku muzealno- edukacyjnego	liczba nowych budynków	dokumentacja techniczna, pozwolenie na użytkowanie	0	1
	powierzchnia użytkowa w m ²			5 000
budowa ekspozycji stałej	powierzchnia użytkowa w m ²	dokumentacja, odbiór	0	1 300
rewaloryzacja i adaptacja budynku „Willa Bzów”	powierzchnia użytkowa w m ²	dokumentacja techniczna, pozwolenie na użytkowanie	0	300
rewaloryzacja i adaptacja budynku „Drewniak”	powierzchnia użytkowa w m ²	dokumentacja techniczna, pozwolenie na użytkowanie	0	227
rewitalizacja lasu	ha	dokumentacja techniczna	0	0,3
stworzenie parku	ha	dokumentacja techniczna	0	1
odtworzenie ogrodu	ha	dokumentacja techniczna	0	2,5
odtworzenie oryginalnego wyposażenia i wystroju wnętrza Dworku „Milusin”	liczba elementów wyposażenia	dokumentacja, ewidencja	0	200
udostępnienie posiadanych zbiorów pamiątek	liczba pamiątek	ewidencja	0	2 000

Tabela 4 **Efekty rzeczowe realizacji Programu**

wskaźniki opisujące efekty rzeczowe	jedn. miary	wartości
powierzchnia nowych obiektów infrastruktury kulturalnej i edukacyjnej	m ²	5 000
powierzchnia zrewaloryzowanych obiektów zabytkowych, zaadaptowanych na cele kulturalne i edukacyjne	m ²	827
powierzchnia zrewitalizowanych terenów zabytkowych, zaadaptowanych na cele kulturalne i edukacyjne	m ²	39 000
liczba nowych i zrewaloryzowanych obiektów przeznaczonych do prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej	szt.	6
liczba obiektów wyposażonych w niezbędny sprzęt do prowadzenia działalności kulturalnej i edukacyjnej	szt.	4

Tabela 5 **Efekty z zakresu działalności kulturalnej, które począwszy od 2016 r. zostaną zrealizowane dzięki realizacji Programu**

wskaźniki opisujące efekty z zakresu działalności kulturalnej	jedn. miary	wartości roczne
liczba wystaw czasowych organizowanych w obiektach Kompleksu Muzealnego	szt.	2
liczba wydarzeń kulturalnych (konferencji, seminariów, koncertów) organizowanych w obiektach Kompleksu Muzealnego	szt.	3
liczba osób odwiedzających Kompleks Muzealny	osoby	100 000
liczba uczniów uczestniczących w programach edukacyjnych organizowanych w obiektach Kompleksu Muzealnego	osoby	30 000

4. **Realizacja Programu** umożliwi również pełną realizację celów statutowych Muzeum. Zakładają one przedstawienie postaci Józefa Piłsudskiego na szerokim tle historycznym, kulturowym i społecznym epoki, oraz przekazanie i upowszechnianie reprezentowanych przez niego wartości i tradycji idei niepodległościowych, idei Rzeczypospolitej i budowy państwa.
5. **Bezpośrednim efektem realizacji Programu**, widocznym już po jego zakończeniu, będzie przede wszystkim zwiększenie dostępu do kultury i edukacji, zachowanie zrewaloryzowanych i zrewitalizowanych obiektów zabytkowych na terenie „Enklawy historycznej”, a także zachowanie pamięci o szczególnym doświadczeniu narodu walczącego o niepodległość, w tym podkreślenie zasług Józefa Piłsudskiego Naczelnika Państwa oraz Wodza Naczelnego. W dłuższej perspektywie realizacja Programu przyczyni się do uzyskania niewymiernych korzyści wynikających z istnienia Kompleksu Muzealnego i prowadzonej w nim działalności.
6. **W sferze „zysku narodowego”**⁶ Muzeum może być dla Polaków miejscem „kontaktu z mitem tożsamościowym”. Poznanie i zrozumienie postaci Józefa Piłsudskiego może być elementem potwierdzenia przynależności do wspólnoty narodowej, wypuklenia tego co nas łączy i wyróżnia, czyli na czym polega nasza tożsamość narodowa. Wspólna historia odzyskania niepodległości i tworzenia nowoczesnego państwa stanowi płaszczyznę porozumienia i zaufania opartego na prawdzie historycznej. Będzie to program promocji Polski w świecie, kraju który ocalił Europę od widma bolszewickiej rewolucji, był ostoją i promotorem demokracji i wolności w tej części Europy.
7. **W sferze „zysku społecznego”**⁷ będzie to niewątpliwie nowa wizja obywatelskiego patriotyzmu, opartego nie tylko na świadomości dokonań naszych przodków, ale na poczuciu własnej wartości, sukcesie, pracy i radości tworzenia w odrodzonej, wolnej Ojczyźnie. Będzie to także kreowanie postawy służby na rzecz państwa i społeczeństwa, którym to wartościom hołdował Józef Piłsudski pozostający dla kolejnych pokoleń wielkim autorytetem.
8. **W sferze „zysku osobistego”**⁸ efektem realizacji Programu będzie postrzeganie Muzeum jako instytucji integrującej wokół siebie środowisko badaczy, historyków, edukatorów, młodzieży, organizacji pozarządowych, szkół noszących imię Marszałka, społeczności lokalnych, nastawione na bliską współpracę związaną nie tylko z upamiętnianiem dokonań Józefa Piłsudskiego i jego pokolenia, ale przede wszystkim z upowszechnianiem wartości, które były dla nich drogowskazem życia.
9. **W sferze „zysku ekonomicznego”** nastąpi zwiększenie ruchu turystycznego i pobudzenie gospodarki regionalnej, w tym stworzenie nowych miejsc pracy.

⁶ Na podstawie opracowania „Strategia Pozycjonowania Muzeum Józefa Piłsudskiego” wykonanego przez Corporate Profiles Consulting w czerwcu 2009 r.

⁷ Na podstawie opracowania „Strategia Pozycjonowania Muzeum Józefa Piłsudskiego” wykonanego przez Corporate Profiles Consulting w czerwcu 2009 r.

⁸ Na podstawie opracowania „Strategia Pozycjonowania Muzeum Józefa Piłsudskiego” wykonanego przez Corporate Profiles Consulting w czerwcu 2009 r.

Rozdział 4

Określenie zgodności Programu ze „Strategią Rozwoju Kraju 2007 – 2015”, z innymi dokumentami strategicznymi oraz ze „Strategią Rozwoju Województwa Mazowieckiego”

1. Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015

Przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r. „*Strategia Rozwoju Kraju 2007-2015*” jest podstawowym dokumentem strategicznym określającym cele i priorytety rozwoju społeczno-gospodarczego Polski oraz warunki, które powinny ten rozwój zapewnić. Jest nadrzędnym, wieloletnim dokumentem stanowiącym odniesienie dla innych strategii oraz programów rządowych i samorządowych. Wyznacza cele oraz identyfikuje obszary uznane za najważniejsze z punktu widzenia osiągnięcia tych celów.

Program realizuje cel główny „*Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015*” i wypełnia zalecenia zawarte w priorytetach określających najważniejsze kierunki i główne działania, dzięki którym możliwe będzie osiągnięcie celu głównego.

„Celem głównym strategii jest podniesienie poziomu i jakości życia mieszkańców Polski: poszczególnych obywateli i rodzin.” Przez podniesienie poziomu i jakości życia rozumie się m. in. ułatwienie dostępu do edukacji i szkolenia, możliwość korzystania z funkcjonalnej i łatwo dostępnej infrastruktury technicznej i społecznej, uczestnictwo w kulturze i turystyce, przynależność do zintegrowanej, pomocnej wspólnoty lokalnej oraz aktywność w ramach społeczeństwa obywatelskiego. Zgodnie ze „*Strategią Rozwoju Kraju 2007 – 2015*”, *„powyższy cel może być osiągnięty tylko w warunkach realizacji zasad zrównoważonego rozwoju oraz pielęgnowania i zachowania dziedzictwa kulturowego Polski.”*

Podstawowym celem Muzeum jest właśnie uchronienie przed zniszczeniem, zachowanie i pielęgnowanie, bezcennego z historycznego i kulturowego punktu widzenia, fragmentu naszego narodowego dziedzictwa. Blisko czterohektarowy teren z Dworkiem „Milusin”, w którym mieszkał Józef Piłsudski, stanowiący dziś „Enklawę historyczną”, jest ciągle niewykorzystany w pełni i narażony na niebezpieczeństwo zniszczenia i utraty integralności historycznej. Przywrócenie naturalnego i historycznego znaczenia Dworku „Milusin”, odbudowanie jego znaczenia w kulturze polskiej oraz zachowanie jego cennego nastroju i zawartej w nim autentyczności postaci Józefa Piłsudskiego jest naszym obowiązkiem.

Wyjątkowa kolekcja kilku tysięcy pamiątek, zgromadzona przez rodzinę Józefa Piłsudskiego i Fundację, składająca się z unikalnych eksponatów – symboli II Rzeczypospolitej i przedmiotów osobistych o nie mniejszym znaczeniu historycznym, oraz zbiór oryginalnych rękopisów i fotografii Józefa Piłsudskiego, znajdą tu swoje miejsce i będą udostępnione historykom, badaczom i zwiedzającym.

Z tej perspektywy realizacja Programu, stworzonego dla pielęgnowania i zachowania dziedzictwa kulturowego Polski, staje się elementem tworzenia warunków

umożliwiających osiągnięcie celu głównego „Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015” w szerszej skali.

Idea stworzenia miejsca pamięci poświęconego Józefowi Piłsudskiemu została zainicjowana przez społeczność lokalną – staraniem Towarzystwa Przyjaciół Sulejówka teren „Enklawy historycznej”, na którym będzie realizowany Program, został w 1988 r. wpisany do rejestru zabytków (A-1348) jako zespół willowy w Sulejówku, związany z pobytem i działalnością Marszałka Józefa Piłsudskiego, a także wielu wybitnych polityków dwudziestolecia międzywojennego.

Idea ta, jako podstawowy cel statutowy, od 1994 r. była rozwijana przez Fundację i stanowiła podstawę powołania Muzeum. Realizacja Programu, zbieżnego również ze strategią Miasta Sulejówek, pozwoli na integrację wspólnoty lokalnej i wzmoże skoncentrowaną wokół idei Muzeum aktywność obywatelską – wartości podkreślane w definicji celu głównego Strategii.

Stworzenie w ramach Muzeum zaplecza naukowego przez prowadzone badania i prace naukowe pozwoli zapewnić rzetelność historyczną ekspozycji muzealnej i publikacji. Rozbudowana część edukacyjna Kompleksu Muzealnego umożliwi realizowanie różnorodnych programów edukacyjnych dla dzieci, młodzieży i dorosłych, konferencji oraz seminariów, co upowszechni dostęp do edukacji i wpłynie na podniesienie poziomu wiedzy społeczeństwa oraz na kształtowanie jego świadomości i postaw obywatelskich.

W przyjętej przez Radę Ministrów „Strategii Rozwoju Kraju 2007 – 2015”, w części opisującej priorytet 2., w punkcie dotyczącym „Infrastruktury kultury, turystyki i sportu”, mówi się o wspieraniu budowy i modernizacji obiektów kultury na poziomie ogólnokrajowym, lokalnym i regionalnym, które pozwalają upowszechniać dobra kultury oraz umacniać tożsamość narodową. *„Nowoczesne, dostosowane do współczesnego konsumenta obiekty przyczynią się do promocji kultury narodowej (...), uzupełnienia oferty turystycznej i zagospodarowania czasu wolnego mieszkańców. Równolegle z budową nowych obiektów kultury będą rozwijane działania nakierowane na zachowanie, ochronę i rewitalizację materialnego dziedzictwa kulturowego, poprzez renowację, konserwację, adaptację obiektów zabytkowych dla celów kulturalnych i turystycznych, a także wdrożenie systemu monitoringu i zabezpieczeń tych obiektów.”*

Budowa pierwszego w Polsce Muzeum Józefa Piłsudskiego – w zakresie opisanym w Rozdziale 1, tj. zakładającym realizację nowoczesnego budynku muzealno-edukacyjnego, przy jednoczesnym zagospodarowaniu „Enklawy historycznej”, ze znajdującymi się tam zabytkowymi budynkami oraz parkiem i ogrodem, zawierającego dostosowaną do wymogów współczesnego odbiorcy ekspozycję stałą, uzupełnioną o unikalną kolekcję pamiątek, z odpowiednim zapleczem edukacyjnym, badawczym i socjalnym, oferującego również atrakcyjne miejsce na spędzanie czasu wolnego, którego celem statutowym jest przedstawienie postaci Józefa Piłsudskiego na szerokim tle historycznym, kulturowym i społecznym epoki, oraz przekazanie i upowszechnianie reprezentowanych przez niego wartości i tradycji idei niepodległościowych, idei Rzeczypospolitej i budowy państwa – wpisuje się w priorytety „Strategii Rozwoju Kraju 2007-2015”.

2. Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013

„Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2013” określiła nową misję, którą jest: *„Zrównoważony rozwój kultury jako najwyższej wartości przenoszonej ponad pokoleniami, określającej całokształt historycznego i cywilizacyjnego dorobku Polski, wartości warunkującej tożsamość narodową i zapewniającej ciągłość tradycji i rozwój regionów.”* Cele Programu doskonale wpisują się zarówno w tak określoną misję, jak również w sformułowany w trakcie prac nad Strategią cel strategiczny: zrównoważenie rozwoju kultury w regionach i zwłaszcza cel częściowy: zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków. Cele te są elementem, podkreślanej w dokumencie, konieczności wzmocnienia infrastruktury kulturalnej i zwiększenia szans na dostęp do kultury. Szerokie uczestnictwo kulturalne sprzyja rozwojowi społeczeństwa wiedzy. Aktywność w tym obszarze to również sposób na wyrównywanie szans społecznych i inwestowanie w kapitał ludzki.

Program będzie realizowany przez Muzeum, jako wspólną instytucję kultury Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego i Fundacji. Wspólne działania Ministra oparte na bazie związków integracyjnych, np. wspólne instytucje kultury, to jeden z trzech instrumentów wdrażania strategii przewidzianych w dokumencie.

„Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020”, bazując na przyjętej przez Radę Ministrów *„Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2013”*, wydłuża jej horyzont czasowy do roku 2020. Przyjmując m. in. założenie, że rosnące znaczenie powiązania kultury z rozwojem gospodarczym jest podstawą dla podjęcia działań w kształtowaniu zintegrowanych produktów turystycznych, wykorzystujących (i działających na rzecz) elementy dziedzictwa kulturowego, w nowy sposób określa strategiczne obszary programowania na lata 2004-2020, wśród których znajduje się także *„ochrona dziedzictwa kulturowego, w tym szczególnie ochrona i rewaloryzacja zabytków”*. Zachowując bez zmian nadrzędny cel strategiczny, *„Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2020”* wyznacza uzupełniające cele częściowe, w tym: *„zachowanie dziedzictwa kulturowego i aktywna ochrona zabytków”, „modernizacja i rozbudowa infrastruktury kultury” oraz „wzrost uczestnictwa w kulturze”*.

Realizacja Programu pomoże w osiągnięciu ww. celów, ponieważ *„Uzupełnienie Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020”* wprowadza wieloletnie programy inwestycyjne jako jeden z nowych instrumentów realizacji.

„Narodowa Strategia Rozwoju Kultury na lata 2004-2020” dotyczy - z punktu widzenia dziedzictwa narodowego i tożsamości narodowej - okresu, w którym przypadają rocznice związane z odzyskaniem niepodległości - określane jako czas „wielkich stuleci”. Muzeum realizując swoje cele statutowe, w tym wypełniając swoje zadania edukacyjne, wystawiennicze i badawcze, będzie istotnym punktem odniesienia dla świadomych obchodów tych rocznic.

Zgodnie z przyjętym przez Radę Ministrów w dniu 27 listopada 2009 r. *„Planem uporządkowania strategii rozwoju”* (reasumpcja decyzji Rady Ministrów z dnia 10 marca 2010 r. i z dnia 30 kwietnia 2011 r.) Program jest zgodny z zapisami strategii zintegrowanych:

1) Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego (SRKS, projekt z 9 sierpnia 2011 r. po konsultacjach społecznych)

Program wpisuje się w cel operacyjny 4 SRKS, jakim jest *Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego*.

W ramach kierunku działania 4.1.1 SRKS *Tworzenie warunków dla wzmacniania tożsamości i uczestnictwa w kulturze na poziomie lokalnym, regionalnym i krajowym* wskazuje się konieczność upowszechniania dorobku kultury. Zgodnie z zapisami SRKS „*Dla poznania i rozwijania (wykorzystania, reinterpretacji, wytwarzania) wspólnego zasobu kulturowego niezbędnym elementem jest także ułatwienie udziału w życiu kulturalnym.*”

Budowa Kompleksu Muzealnego w Sulejówku przyczyni się nie tylko do rozwoju zasobu kulturalnego na poziomie krajowym, ale również rozbuduje więzi społeczne na poziomie lokalnym, przyczyniając się do budowy tożsamości mieszkańców. Tym samym Program realizuje zasadę wyrażoną w SRKS, zgodnie z którą „*podejmowane działania mają zatem służyć wspieraniu oddolnych inicjatyw i odpowiadać na potrzeby społeczności, w których słabość więzi lokalnych wynika często z przerwania przekazu między pokoleniami.*”

Program przyczynia się również do realizacji kierunku działań 4.1.2 SRKS *Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz krajobrazu kulturowego i przyrodniczego* przez kompleksowe podejście do ochrony krajobrazu kulturowego Sulejówka i tworzenie „*enklawy historycznej*”. „*O skuteczności zachowania dziedzictwa decyduje bowiem dzisiaj nie tylko forma, ale także funkcja zabytkowych obiektów i ich otoczenia.*”

Jednocześnie, realizacja Programu przyczyni się do osiągnięcia zakładanych rezultatów kierunku działań 1.1.3. SRKS *Wzmocnienie edukacji obywatelskiej, medialnej i kulturalnej w procesach kształcenia* przez tworzenie przestrzeni dla kształcenia obywatelskiego przy wykorzystaniu nowoczesnych metod nauczania. „*Prowadzona w szkole edukacja obywatelska nie może ograniczyć się do lekcji i podręcznika. Powinna być rozumiana szeroko, jako budowanie nawyku i umiejętności angażowania się we wspólne sprawy*” – działalność prowadzona przez przyszłe muzeum pozwoli na edukację obywatelską w szerszej perspektywie budowy narodowej tożsamości oraz zapoznawania się z doświadczeniem historycznym (w tym z perspektywą krytyczną pozwalającą na samodzielną ocenę tworzenia narodowych mitów i symboli.)

2) Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego (SRKL, projekt z 1 lipca 2011 r.)

Jednym z celów operacyjnych SRKL jest *Wzrost aktywności poznawczej i kulturalnej obywateli, realizowanych zarówno w formach tradycyjnych (promocja czytelnictwa) jak i za pośrednictwem nowych mediów i Internetu*. Program przez budowę nowego obiektu kulturalnego o funkcji więziotwórczej wpłynie na podniesienie jakości kapitału ludzkiego.

Program może służyć realizacji jednego narzędzia 9 SRKL *Stymulowanie przez szkoły i placówki oświaty aktywności poznawczej, społecznej i kulturalnej dzieci i młodzieży oraz rozwoju ich postaw obywatelskich, ekologicznych itp., pozwalając na „zwiększenie dostępu do kultury i edukacji, zachowanie zrewaloryzowanych i zrewitalizowanych obiektów zabytkowych na terenie „Enklawy historycznej”, a także zachowanie pamięci o szczególnym doświadczeniu narodu walczącego o niepodległość, w tym podkreślenie zasług Józefa Piłsudskiego Naczelnika Państwa oraz Wodza Naczelnego.*” (s. 20 Programu).

3) Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego (KSRR)

Przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 13 lipca 2010 r. KSRR wskazuje, że na wzrost konkurencyjności regionów wpływa m.in. wykorzystanie walorów środowiska przyrodniczego oraz potencjału dziedzictwa kulturowego (Działanie 1.3.6 KSRR). *„Polityka regionalna będzie zachowywać i rozwijać, a przede wszystkim szeroko udostępniać, zasoby kulturowe regionów oraz ułatwiać ich wykorzystanie społeczne i gospodarcze”*. Program jest bezpośrednio powiązany z realizacją powyższego działania.

Jednocześnie z uwagi na bliskość projektowanego Muzeum od Warszawy, należy zwrócić uwagę na wpływ Inwestycji na realizację działania 1.1.1 KSRR *Warszawa – stolica państwa*. Program przyczynia się do działań w zakresie *„wsparcia dla rozbudowy bazy lokowania krajowych funkcji symbolicznych takich jak siedziby instytucji kulturalnych”*.

3. Zasady spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz zasady zrównoważonego rozwoju

Celem strategicznym *„Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia 2007-2013”* jest *„tworzenie warunków dla wzrostu konkurencyjności gospodarki opartej na wiedzy i przedsiębiorczości zapewniającej wzrost zatrudnienia oraz wzrost poziomu spójności społecznej, gospodarczej i przestrzennej”*.

Dokument podkreśla istotną rolę, jaką dla realizacji tego celu mają działania w dziedzinach edukacji, infrastruktury kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwiększające dostęp do kultury oraz podniesienie kompetencji kulturalnych społeczeństwa. Wykorzystanie istniejącego potencjału kulturowego, ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego są również stymulatorem rozbudowy infrastruktury turystycznej.

Partycypacja kulturalna staje się w tym ujęciu równocześnie formą aktywności kulturalnej i społecznej. Sfera kultury w rozumieniu systemowym jest znaczącym czynnikiem rozwoju społecznego i ekonomicznego, ma istotny wpływ na kształtowanie się demokratycznych instytucji państwa, kreuje znaczącą część PKB wytwarzanego w sferze usług. Taka perspektywa sytuuje kulturę i jej rozwój w ścisłym powiązaniu z rozwojem ekonomicznym, zarazem tworzy podstawy do traktowania kultury nie tylko jako odbiorcy efektów wzrostu gospodarczego, ale właśnie jako stymulatora rozwoju społecznego i gospodarczego.

Program, jako przedsięwzięcie w dziedzinie tak rozumianej kultury, jest zgodny ze strategią zmierzającą do osiągnięcia spójności społeczno-gospodarczej i terytorialnej – traktowanej jako cel komplementarny do celów spójności społecznej i gospodarczej dla harmonijnego i homogenicznego rozwoju całego terytorium. Pozostaje również w zgodzie z jednym z siedmiu wyzwań określonych w strategii zrównoważonego rozwoju, tj. stworzeniem społeczeństwa opartego na integracji społecznej, uwzględniającego solidarność między pokoleniami oraz w ramach pokoleń, a także zagwarantowaniem wysokiej jakości życia obywateli.

Program jest zgodny również z celami *„Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego”*. Realizuje zwłaszcza pkt 5. *Cel pośredni - „Rozwój społeczeństwa obywatelskiego oraz kształtowanie wizerunku regionu”* i kierunek *„5.3 Promocja i zwiększanie atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej regionu w oparciu o walory środowiska przyrodniczego”*.

i dziedzictwa kulturowego.”, w ramach których wpisują się działania propagujące zasoby dziedzictwa kulturowego w regionie - rewitalizacja zespołów zabytkowych i wykorzystanie ich do rozwoju funkcji turystycznych, tworzenie lokalnych parków kulturowo-historycznych wokół istniejących zabytków architektury.

Szkic 2

Rozdział 5

Priorytety oraz kierunki interwencji w zakresie terytorialnym, w tym w ujęciu wojewódzkim

Strategia rozwoju Województwa Mazowieckiego

Program będzie realizowany w województwie mazowieckim w sposób opisany w tabeli 6:

Tabela 6

Zaprojektowanie, budowa i wyposażenie nowego budynku muzealno-edukacyjnego o powierzchni użytkowej około 5 000 m ² , w tym wystawa stała o powierzchni około 1 300 m ²
Rewaloryzacja i adaptacja dla potrzeb Kompleksu Muzealnego zabytkowych budynków: „Willa Bzów” o powierzchni około 300 m ² i „Drewniak” o powierzchni około 227 m ²
Odtworzenie terenów zabytkowej „Enklawy historycznej”, w tym rewitalizacja lasu, stworzenie parku – około 1 ha, odtworzenie ogrodu – około 2,5 ha
Odtworzenie oryginalnego wyposażenia i wystroju wewnątrz Dworku „Milusin”

Lokalizacja Sulejówka na mapie Polski i województwa mazowieckiego.

Rozwój województwa mazowieckiego jest powiązany z promocją i zwiększaniem atrakcyjności turystycznej i rekreacyjnej regionu w oparciu o walory środowiska

przyrodniczego oraz dziedzictwa kulturowego. Budowa Muzeum będzie działaniem, o którym mówi kierunek 5.3 „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego”. Jak wynika z przeprowadzonej analizy popytu zasięg oddziaływania Muzeum będzie regionalny i ogólnopolski.

Lokalizacja Muzeum, które według przyjętych szacunków odwiedzać będzie około 100 tysięcy osób rocznie, w osiemnastotysięcznym Sulejówku, daje miastu olbrzymią szansę rozwoju również gospodarczego. Zwiększony ruch turystyczny z całą pewnością wpłynie na rozwój sektora usług i zatrudnienia.

Szkic 3

Rozdział 6

Struktura zarządzania systemem monitorowania w ramach Programu

Ze względu na wieloletni charakter Programu, jego złożoność, zmienne warunki zewnętrzne i ogólną wartość, jego realizacja będzie podlegała stałemu i bieżącemu monitorowaniu i weryfikowaniu przyjętych założeń.

1. W ramach Programu stworzony zostanie **system monitorowania** wdrażania projektu i jego elementów, rozumiany jako systematyczne gromadzenie danych finansowych i rzeczowych. Będzie to narzędzie, które pozwoli Inwestorowi, tj. Muzeum oraz Ministrowi Kultury i Dziedzictwa Narodowego na wczesną identyfikację potencjalnych zagrożeń i uruchomienie działań, które je zminimalizują.

Podstawowe instrumenty systemu monitorowania to:

- 1) nadzór Zarządzającego Projektem, wyłonionego przez Muzeum w celu przygotowania i realizacji projektu;
 - 2) harmonogram rzeczowo-finansowy;
 - 3) sprawozdawczość;
 - 4) obecność i wizyty na miejscu Inwestycji.
2. **Nadzór Zarządzającego Projektem** ułatwi efektywne realizowanie projektu i skuteczne osiągnięcie jego celów, przy jednoczesnej neutralizacji wpływu istniejących ograniczeń i ryzyka. Do obowiązków Zarządzającego Projektem będzie należało w szczególności opracowanie harmonogramu rzeczowo-finansowego, przeprowadzenie przetargu na prace wykonawcze, nadzór inwestorski, zarządzanie kosztami i udział w odbiorze robót budowlanych. Wszystkie te elementy będą podstawą do tworzenia kolejnego stopnia systemu – sprawozdań.

Tworzone w ramach systemu półroczne, roczne i końcowe sprawozdania będą obejmować:

- 1) informacje ogólne o projekcie (opis merytoryczny stanu zaawansowania) wraz z informacją o trudnościach, zidentyfikowanych zagrożeniach oraz działaniach prewencyjnych i naprawczych;
- 2) informacje dotyczące realizacji harmonogramu rzeczowo-finansowego potwierdzone odpowiednimi dokumentami;
- 3) raporty finansowe wydatkowania środków budżetowych, potwierdzone dokumentami finansowymi.

Sprawozdania będą składane również w formie Karty Oceny zadania inwestycyjnego do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

3. **Stála obecność na miejscu Inwestycji Inwestora i Zarządzającego Projektem**, sprawujących bezpośredni nadzór, wspomagana będzie okresowymi inspekcjami z MKiDN. Kontroli będzie podlegał przede wszystkim stan prac oraz dokumentacja finansowa i rzeczowa projektu.

Odpowiedzialność za prowadzenie działań z zakresu systemu monitorowania spoczywa na:

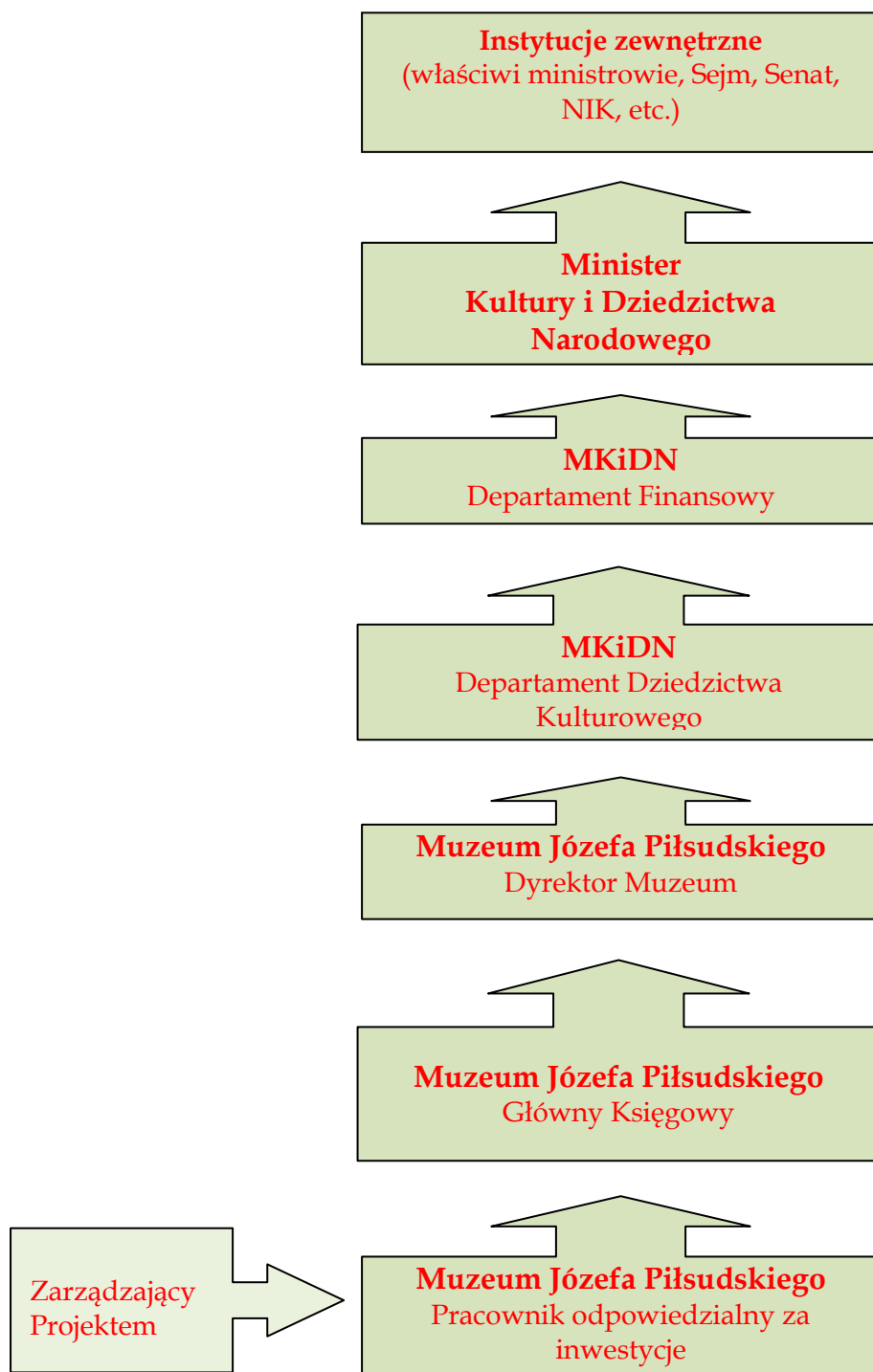
- 1) Muzeum – Inwestorze, będącym beneficjentem końcowym, wspieranym w tym zakresie przez Zarządzającego Projektem;

- 2) Ministrze Kultury i Dziedzictwa Narodowego - sprawującym nadzór nad realizacją Programu, będącym, stosownie do § 1 ust. 3 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (Dz. U. Nr 216, poz. 1595), dysponentem części 24 budżetu państwa.
4. **Za prawidłową realizację Programu** odpowiada Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, który zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 157, poz. 1240, z późn. zm.) przekazuje stosowne informacje do Sejmu, Senatu, właściwych ministrów lub innych instytucji. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego nadzoruje implementację Programu, m. in. przez przedstawicieli w konkursie na koncepcję ekspozycji stałej, jak również przez weryfikację sprawozdań z realizacji Programu przedstawianych przez Muzeum. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego dokonuje również analizy i weryfikacji przedkładanych sprawozdań, a w przypadku wykrycia błędów zwraca się do Muzeum z prośbą o korektę lub wyjaśnienia.
5. Proces monitorowania projektu realizowanego ze środków Programu.
Schemat organizacyjny sprawozdawczości półrocznej, rocznej i końcowej z realizacji Programu:

Tabela 7

		Sprawozdanie		
		półroczne z całego programu	roczne z całego programu	końcowe z całego programu
Podmiot	Zakres zadań	Termin wykonania		
Muzeum	na podstawie dokumentów od Zarządzającego Projektem (Project Manager) przygotowuje i przesyła w formie elektronicznej i papierowej sprawozdania do MKiDN	do dnia 20 lipca za pierwsze półrocze danego roku budżetowego	do 1 lutego	60 dni po zakończeniu Programu
Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego	dokonuje weryfikacji zawartych w sprawozdaniu informacji, a w przypadku wykrycia błędów zwraca się do Muzeum z prośbą o korektę lub wyjaśnienia	do 20 sierpnia za pierwsze półrocze danego roku budżetowego	do 5 marca	80 dni po zakończeniu ostatniej inwestycji Programu
	dokonuje weryfikacji zawartych w sprawozdaniu informacji i zatwierdza bądź odrzuca sprawozdanie	do 15 września za pierwsze półrocze danego roku budżetowego	do 31 marca	100 dni po zakończeniu ostatniej inwestycji Programu

6. Schemat przepływu informacji, danych i sprawozdań dotyczących wskaźników realizacji Programu:

Rozdział 7

Zasady aktualizacji Programu

Program będzie podlegał stałemu monitorowaniu wg zasad opisanych w Rozdziale 6. W przypadku wystąpienia konieczności aktualizacji Programu, będzie ona dokonywana przez weryfikację zakresów rzeczowych zadań inwestycyjnych i wynikających z tego kosztów.

W razie wystąpienia czynnika ryzyka (np. znaczący wzrost cen na materiały budowlane, znaczący wzrost cen usług, konieczność przeprowadzenia prac nie uwzględnionych na etapie planowania) albo na skutek wyników realizacji kolejnych faz projektu (np. przeprowadzenia procedur przetargowych, podpisania umowy z wykonawcą), aktualizacja Programu zostanie przeprowadzona przez Muzeum niezwłocznie po uzyskaniu informacji o zmianach lub po identyfikacji problemu i przekazana do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego celem dalszego postępowania.

Aktualizacja Programu będzie podlegać przepisom określonym w art. 134 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którymi „łączna kwota środków z budżetu państwa nie może być wyższa niż wartość kosztorysowa Inwestycji określona przy rozpoczęciu jej realizacji, obejmująca koszty przygotowania do realizacji, koszty robót budowlanych, koszty nadzoru nad wykonywaniem robót budowlanych i koszty pierwszego wyposażenia, oraz z uwzględnieniem warunków dokonywania wydatków.”

W przypadku, gdy nastąpi taka konieczność, aktualizacja będzie przeprowadzana (raz w roku), w trakcie przygotowywania projektu budżetu na kolejny rok budżetowy.

Tabela 8 **Zakres i terminy aktualizacji**

Podmiot	Termin	Zakres prac
Muzeum	w trakcie przygotowywania projektu budżetu na kolejny rok budżetowy	informacje do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o proponowanej aktualizacji Programu lub o jej braku
	niezwłocznie w razie wystąpienia ryzyka bądź uzyskaniu informacji o zmianach	informacje do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego celem dalszego postępowania
MKiDN	w trakcie przygotowywania projektu budżetu na kolejny rok budżetowy	o ile Muzeum wystąpiło z propozycją aktualizacji Programu, Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ustosunkowuje się do niej lub uruchamia procedurę aktualizacji

Rozdział 8

Plan finansowy Programu

1. Źródła finansowania realizacji Programu

Nadzór nad realizacją Programu sprawuje Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Inwestorem będzie Muzeum, będące dysponentem II stopnia w części 24 – *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego*.

Koszty realizacji Programu w latach 2011 – 2016 to 168 795 000 zł brutto. Skutki finansowe dla budżetu państwa w latach 2011 – 2016 wyniosą 168 795 000 zł.

Ze względu na stopniowe wdrażanie Programu w kolejnych latach, Program zostanie zrealizowany przez zwiększenie wydatków budżetowych w części 24 – *Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego* o kwotę 168 795 000 zł.

Środki na działalność bieżącą Muzeum pochodzą z dotacji podmiotowej Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

2. Kwota środków przeznaczonych na finansowanie realizacji Programu i jej podział

Tabela 9

lp.	Kompleks Muzealny	Finansowanie Programu z budżetu państwa w latach 2011 – 2016 (dane w tys. zł)						
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	Razem
1	Budowa nowego budynku muzealno-edukacyjnego	0	3 745	8 600	41 702	35 009	10 569	99 625
2	Budowa ekspozycji stałej	0	1 712	3 570	3 857	10 264	27 651	47 054
3	Wyposażenie nowego budynku muzealno-edukacyjnego	0	0	63	471	1 619	4 324	6 477
4	Rewaloryzacja budynku „Drewniak”	0	150	545	1 107	597	0	2 399
5	Rewaloryzacja budynku „Willa Bzów”	0	312	20	20	1 784	1 784	3 920
6	Odtworzenie terenów „Enklawy historycznej” – las, ogród i park	0	500	1 254	1 564	1 564	1 766	6 648
7	Odtworzenie wnętrza Dworku „Milusin”	0	280	503	764	967	158	2 672
8	Razem	0	6 699	14 555	49 485	51 804	46 252	168 795

Przedstawione wyżej koszty zostały podane na podstawie opracowania pod nazwą: „Planowane koszty robót budowlanych i prac projektowych”, wykonanego w czerwcu 2009 r. i uzupełnionego raportem w sierpniu 2010 r. przez EC Harris Sp. z o.o., na zlecenie Muzeum, na podstawie „Założeń koncepcyjnych do projektu architektonicznego kompleksu muzealnego”.

3. Podstawy prawne opracowania:

- 1) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno-użytkowym (Dz. U. Nr 130, poz. 1389);
- 2) rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 2 września 2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. Nr 202, poz. 2072, z późn. zm.);
- 3) ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (Dz. U. z 2010 r. Nr 243, poz. 1623, z późn. zm.);
- 4) ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.).

4. Metody i podstawy obliczania planowanych kosztów robót budowlanych i prac projektowych

Planowane koszty robót budowlanych i prac projektowych zostały określone zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 r. w sprawie określenia metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowanych kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno – użytkowym.

Koszty robót budowlanych dla ww. zadania zostały obliczone metodą wskaźnikową, jako suma iloczynów wskaźnika cenowego i ilości jednostek odniesienia, według wzoru:

$$WR B = WC i * n i$$

gdzie:

WR B – wartość planowanych kosztów robót budowlanych,

WC i – wskaźnik cenowy i – tego składnika kosztów,

n i – ilość jednostek odniesienia dla i – tego składnika kosztów.

Podstawę obliczania planowanych kosztów robót budowlanych stanowił:

- 1) program funkcjonalno – użytkowy;
- 2) indywidualny preliminarz kosztów zgodnie z § 9 ww. rozporządzenia

Koszty prac projektowych dla ww. zadania zostały obliczone jako iloczyn wskaźnika procentowego i planowych kosztów robót budowlanych, według wzoru:

$$WPP = W \% * WRB$$

gdzie:

WPP – planowane koszty prac projektowych,

WR B – planowane koszty robót budowlanych,

W% - wskaźnik procentowy.

Podstawę obliczania planowanych kosztów prac projektowych stanowił:

- 1) program funkcjonalno – użytkowy;
- 2) planowane koszty robót budowlanych;
- 3) wskaźniki procentowe.

Wskaźniki procentowe zostały przyjęte w wysokości i na warunkach określonych w załączniku do rozporządzenia (wskaźniki dla budownictwa drogowego – tabela 2, grupa 10 sport i rekreacja).

Planowane koszty prac projektowych obejmują opracowania danych wyjściowych, w szczególności:

- 1) uzyskania mapy prawnej, opracowania mapy do celów projektowych;
- 2) opracowania dokumentacji geologiczno – inżynierskiej;
- 3) opracowania operatów ochrony środowiska;
- 4) inwentaryzacji obiektów;
- 5) inwentaryzacji zieleni.

Wszystkie te elementy są przedmiotem Programu.

Obliczenie planowanych kosztów robót budowlanych i prac projektowych

Wartość zamówienia łączonego dla ww. zadania jest obliczona jako suma planowanych kosztów robót budowlanych i planowanych kosztów prac projektowych, według wzoru:

$$WZ = WPP + WRB$$

gdzie:

WZ – wartość zamówienia łączonego (planowanych kosztów robót budowlanych i planowanych kosztów prac projektowych),

W P P – planowane koszty prac projektowych,

WRB – planowane koszty robót budowlanych.

Wartość zamówienia łączonego dla ww. zadania została oszacowana z należytą starannością, do czego obliguje zapis art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych.

Koszty projektu, wykonania ekspozycji stałej i wyposażenia budynku muzealno-edukacyjnego zostały wyliczone na podstawie indywidualnego preliminarza kosztów uwzględniającego średnie dane z rynku.

Wszystkie koszty będą zweryfikowane po wykonaniu pełnej dokumentacji projektowej i uzyskaniu pozwolenia na budowę oraz na etapie prowadzenia procedur przetargowych.

Rozdział 9

Podstawowe założenia systemu realizacji Programu

Przedmiot Programu, opisany w Rozdziale 1 w pkt 4, będzie realizowany według następujących założeń:

- 1) zaprojektowanie i budowa nowego budynku muzealno-edukacyjnego o powierzchni użytkowej około 5 000 m². Budynek jest zlokalizowany zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków i obowiązującym Miejskim Planem Zagospodarowania Przestrzennego. Jest wkomponowany w krajobraz tak, aby nie kolidować z Dworkiem „Milusin” i zapewnić maksymalną ochronę istniejących drzew. Jednocześnie jest zaprojektowany nowoczesnie i funkcjonalnie - z salami edukacyjnymi, wielofunkcyjnymi pomieszczeniami dla wystaw czasowych, konferencji, pokazów filmów oraz kawiarnią, tak aby można w nim było obsłużyć ponad 100 tys. gości rocznie. Budynek będzie dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych;
- 2) zaprojektowanie i budowa ekspozycji stałej o powierzchni około 1 300 m². (przedstawionej w założeniach dotyczących ekspozycji stałej w Rozdziale 1 pkt 5 Podpkt 2 *Założenia programowe Muzeum*);
- 3) wyposażenie nowego budynku muzealno-edukacyjnego i budynków: „Willa Bzów” i „Drewniak”;
- 4) rewaloryzacja i adaptacja dla potrzeb Kompleksu Muzealnego zabytkowego budynku „Drewniak” o powierzchni użytkowej około 227 m². Oryginalny, pierwszy dom Marszałka w Sulejówku, kupiony w 1921 r., w którym mieszkał zanim został wybudowany Dworek „Milusin”;

Rysunek – Inwentaryzacja „Drewniaka”

„Drewniak” lata 20-te

- 5) rewaloryzacja i adaptacja dla potrzeb Kompleksu Muzealnego zabytkowego budynku „Willa Bzów” o powierzchni użytkowej około 300 m². Budynek wielofunkcyjny – czasowo załączek biblioteki naukowej;
- 6) odtworzenie terenów zabytkowej „Enklawy historycznej”, w tym rewitalizacja lasu, stworzenie parku – około 1 ha, odtworzenie ogrodu – około 2,5 ha.

Koncepcja zakłada odtworzenie, na podstawie zdjęć i dalszych badań historycznych, przedwojennego ogrodu Dworku „Milusin” w celu pokazania codziennego życia rodzinnego i towarzyskiego, które się w nim toczyło, w tym domowego leśnego ogrodu wraz z zasadzoną przez Aleksandrę Piłsudską zielenią, jabłonki Marszałka, wysypanych leśnych ścieżek oraz ulubionej ławki Piłsudskiego. Zostanie także odrestaurowane zakopane oczko wodne, działająca dotąd studnia, podjazd i kocie łby. Sosnowy las zostanie zrewitalizowany i w części zaadaptowany na potrzeby nowego reprezentacyjnego parku, który stanie się naturalnym tłem dla Dworku „Milusin” i nowego budynku muzealno-edukacyjnego;

Dworek „Milusin” lata 30-te

Brama

Oczko wodne

- 7) odtworzenie oryginalnego wyposażenia i wystroju wnętrza Dworku „Milusin”. Dworek „Milusin” jest wpisany do rejestru zabytków. Został on wzniesiony w charakterystycznym dla tego okresu stylu dworskim w roku 1923 wg projektu wybitnego polskiego architekta Kazimierza Skórewicza i ofiarowany Marszałkowi przez oficerów legionowych.

Dworek „Milusin” został odzyskany przez Fundację w 2000 r. (wcześniej mieściło się w nim gminne przedszkole). W latach 2000 – 2004 przeprowadzony został kapitalny remont Dworku, polegający na odtworzeniu stanu oryginalnego i adaptacji dla celów muzealnych. Dworek jest czasowo udostępniany zwiedzającym.

Odtworzenie wyposażenia i wystroju będzie przeprowadzone w oparciu o wykonaną na podstawie archiwalnych dokumentów, fotografii i relacji córki Józefa Piłsudskiego Pani Jadwigi Jaraczewskiej ikonografię składającą się z ok. 200 elementów.

Salon w Dworku „Milusin”

Harmonogram realizacji Programu

Tabela 10

1. Budowa nowego budynku muzealno-edukacyjnego	
Data	Zakres prac
2011	Prace organizacyjne i przygotowawcze
2012	Opracowanie dokumentacji technicznej
2013	Opracowanie dokumentacji technicznej, przetargi na wykonawstwo
2014	Realizacja robót budowlanych
2015	Realizacja robót budowlanych
2016	Zakończenie budowy, rozruch instalacji, odbiory końcowe i oddanie budynku do użytkowania

Tabela 11

2. Budowa ekspozycji stałej	
Data	Zakres prac
2011	Przygotowanie założeń do scenariusza wystawy stałej
2012	Opracowanie scenariusza i założeń do konkursu na koncepcję ekspozycji stałej
2013	Konkurs na koncepcję ekspozycji stałej, praca nad projektem konkursowym
2014	Praca nad projektem konkursowym, opracowanie dokumentacji technicznej
2015	Przetargi na wykonawstwo, realizacja robót budowlanych
2016	Realizacja robót budowlanych, odbiory końcowe i oddanie ekspozycji stałej do użytkowania

Tabela 12

3. Wyposażenie nowego budynku muzealno-edukacyjnego	
Data	Zakres prac
2013	Opracowanie założeń
2014	Opracowanie aranżacji i wstępnej dokumentacji technicznej
2015	Opracowanie dokumentacji technicznej, przetargi na dostawców
2016	Wyposażenie i aranżacja wnętrz. Odbiory końcowe i oddanie budynku do użytkowania

Tabela 13

4. Rewaloryzacja budynku „Drewniak”	
Data	Zakres prac
2011	Konsultacje konserwatorskie
2012	Opracowanie dokumentacji technicznej

2013	Przetarg na wykonawstwo i realizacja robót budowlanych
2014	Realizacja robót budowlanych
2015	Odbiory końcowe i oddanie budynku do użytkowania

Tabela 14

5. Rewaloryzacja budynku „Willa Bzów”	
Data	Zakres prac
2011	Konsultacje konserwatorskie
2012	Opracowanie dokumentacji technicznej
2013	Zabezpieczanie budynku
2014	Przetargi na wykonawstwo
2015	Realizacja robót budowlanych
2016	Odbiory końcowe i oddanie budynku do użytkowania

Tabela 15

6. Odtworzenie terenów „Enklawy historycznej” - las, ogród i park	
Data	Zakres prac
2011	Prace organizacyjne i przygotowawcze
2012	Opracowanie dokumentacji technicznej
2013	Realizacja prac wykonawczych
2014	Realizacja prac wykonawczych
2015	Realizacja prac wykonawczych.
2016	Realizacja prac wykonawczych, odbiory końcowe

Tabela 16

7. Odtworzenie wnętrza Dworku „Milusin”	
Data	Zakres prac
2012	Konserwacja i Aranżacja wnętrza Dworku
2013	Aranżacja wnętrza Dworku
2014	Aranżacja wnętrza Dworku
2015	Aranżacja wnętrza Dworku
2016	Odbiory końcowe i oddanie do użytkowania

Harmonogram Ramowy Programu

Tabela 17

Harmonogram Ramowy Programu	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Prezentacja koncepcji architektonicznej						
Uzyskanie pozwolenia na budowę						
Rozstrzygnięcie konkursu na koncepcję wystawy stałej – wystawa pokonkursowa						
Wmurowanie kamienia węgielnego						
Zakończenie stanu surowego budynku						
Uroczyste otwarcie Kompleksu Muzeum						

Założeniem Muzeum jest zakończenie Inwestycji w 2016 r.